

Programma Publieke Bekostiging

BIJLAGENRAPPORTAGE

Datum

31 mei 2017

Kenmerk

170531 Prae.ER-Castricum.PB.BIJLAGEN

Castricum, Programma Publieke Bekostiging

Door

EvM/MD

In opdracht van

Gemeente Castricum

Inhoud

1 – INLEIDING	1
1.1 Wat is Publieke Bekostiging?	1
1.2 Aanleiding	1
1.3 Leeswijzer	2
1.4 Proces	2
2 – INVENTARISATIE	5
2.1 Beleidsdocumentatie gemeente Castricum	5
2.2 Algemene ontwikkelingen Castricum	5
2.2 De samenhang tussen gemeentelijke organisatie en maatschappelijk veld	8
2.3 Financiën	9
3. STAND VAN ZAKEN PER SECTOR	14
3.1 Sector Kunst en cultuur	14
3.2 Sector Onderwijs	17
3.3 Sector Sport	20
3.4 Sector Welzijn	24
3.5 Vastgoed-, grond- en accommodatiebeleid	25
4. DE BEVINDINGEN IN PERSPECTIEF	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Belangrijkste constatering	27
4.3 Bevindingen per beleidsdomein	27
5 – TOETSING MET PARTNERS EN VERENIGINGEN	33
5.1 Inleiding	33
5.2 Conclusies	35
6. BIJLAGEN: DEMOGRAFIE, CULTUUR, ONDERWIJS, SMART	36

1 – Inleiding

1.1 Wat is Publieke Bekostiging?

Publieke Bekostiging raakt aan de essentie van een samenleving; “samen kun je iets beter tot stand brengen wat individueel niet of minder goed zou lukken”. Het is het inzetten van publieke middelen voor maatschappelijke initiatieven om gewenste maatschappelijke effecten en gemeenschappelijke belangen te kunnen behalen. Publieke Bekostiging omvat:

- de financiën die gemoeid zijn met vastgoed (baten en lasten van het accommoderen) als ook het faciliteren en stimuleren (subsidies en exploitatiebijdragen)
- de baten en lasten die zichtbaar zijn zoals de inzet van gemeentelijk personeel/ materieel etc. tot aan het niveau van vrijwilligersinzet.

Het is een complex stelsel van communicerende vaten. Soms technisch, soms strategisch, beleidsmatig of van uitvoerend niveau.

Publieke bekostiging is een soort asset management¹ voor maatschappelijke zaken die bekostigd worden met overheidsfinanciën. De (lokale) overheid is er om gemeenschappelijke belangen te behartigen. Ook bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties hebben een rol in het bijdragen aan gemeenschappelijke doelen. In diverse gemeenten heeft publieke bekostiging al geleid tot intensieve samenwerking tussen publiek en privaats, zodat initiatieven uit kunnen stijgen boven de individuele mogelijkheden van de initiatiefnemers en er maatschappelijke meerwaarde ontstaat. Dat heeft liefst een lokaal én regionaal effect. Publieke Bekostiging neigt naar publiek-private samenwerking daar waar het gaat om vakspecialistische zaken of initiatieven die niet alleen in stand gehouden zouden kunnen worden door de gemeente of de markt.

Gemeenten hebben budget voor het realiseren van gemeenschappelijke belangen. De regels hieromtrent en de wijze waarop het verwerkt wordt is onder meer vastgelegd in de BBV² (Besluit Begroting en Verantwoording). Dit geldt nog steeds wanneer deze worden gerealiseerd door middel van financiële participatie in maatschappelijke initiatieven. De samenwerking tussen publieke en private partijen kan complex zijn met betrekking tot 'betalen en bepalen'. In bijvoorbeeld uitbestede vormen van exploitatie voeren gemeenten wel regie op gewenste maatschappelijke resultaten tegen een vooraf betaalde bijdrage en doorlooptijd. De wijze waarop dit wordt uitgevoerd en wordt behaald is aan de markt, zo ook in het geval van winst- of verliesdeling. Dit soort publiek-private - samenwerkingen (PPS) vereist: rolzuiverheid, verantwoording en gedegen contractmanagement. In het verenigingsleven, bij maatschappelijke partners en PPS-constructies ontstaan vraagstukken over zeggenschap, eigenaarschap en verantwoording en risico. Het gaat echter niet alleen om financiële gemeentelijke betrokkenheid. De gemeente kan initiatieven stimuleren door het delen van kennis, het meezoeken naar financiering of het coördineren en/of openstellen van netwerken. De gemeente speelt dan een rol in waardecreatie en coproductie.

In het voorliggende Programma Publieke Bekostiging gaat het om de brede probleemstelling:

OP WELKE MANIER KAN PUBLIEKE BEKOSTIGING VORMGEGEVEN WORDEN BINNEN DE GEMEENTE CASTRICUM, WELKE VRAAGSTUKKEN ONTSTAAN HIERBIJ EN WELKE WERKVORMEN ZIJN GEWENST?

1.2 Aanleiding

In het gemeentelijk plan van aanpak 'Publieke bekostiging' is opgenomen dat het bestuur in het eerste kwartaal van 2015 de wens heeft geuit om meer samenhang aan te brengen tussen de projecten Nota publieke bekostiging (waaronder subsidiebeleid), Toekomstgericht accommodatiebeleid, Integrale sportvisie, Herinrichten sportcomplex Noord-End, Zwembadvoorziening Castricum. Dit leidde tot de wens om een breed programma publieke bekostiging op te stellen waarin de integrale visie op de beleidsterreinen Sport, Welzijn, Cultuur en Onderwijs is opgenomen.

¹ Assetmanagement is het management van (primair fysieke) assets met het doel daar meerwaarde mee te creëren voor de organisatie. In het geval van een gemeente zijn dat besluiten en middelen voor een zo optimaal mogelijk maatschappelijk rendement.

² <http://wetten.overheid.nl/BWBR0014606/2016-04-14>, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

Het college heeft op 27 oktober 2015 ingestemd met de bestuursopdracht om te komen tot een rapportage:

- 1) die een samenhangend inzicht biedt in wat onze gemeente wil zijn. Gebaseerd op de uitgangspunten uit de Strategische Visie Buitengewoon Castricum (die wellicht concretisering behoeven) en de diverse beleidsnota's op het gebied van sport, welzijn, cultuur en onderwijs;
- 2) die volledig inzicht biedt in de directe en indirecte ondersteuning en financiering van de voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur en onderwijs;
- 3) die het inzicht in de ambities en het inzicht in de ondersteuning aan elkaar koppelt, hieraan worden de volgende vragen gesteld:
 - a) Ondersteunt de gemeente, gelet op haar ambities, de juiste voorzieningen?
 - b) Zo nee, welke scenario's zijn denkbaar om hierin bij te sturen?
 - c) Welke keuzes moeten dan gemaakt worden?

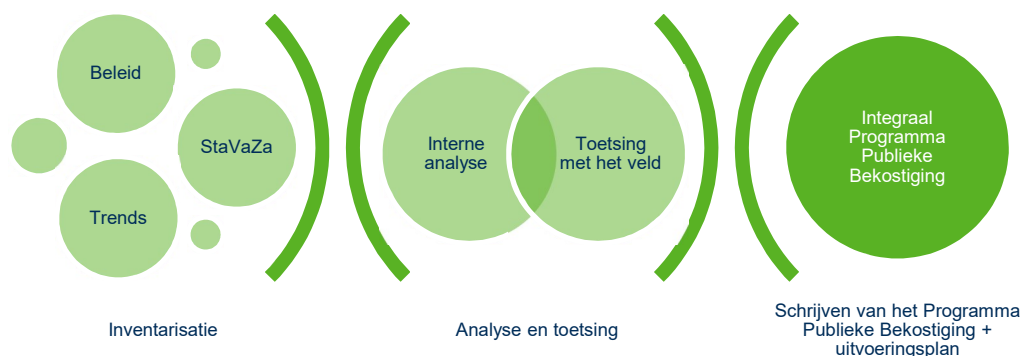
1.3 Leeswijzer

De visierapportage beschrijft hoe het Programma Publieke Bekostiging bijdraagt aan het behalen van maatschappelijk rendement en op welke wijze visie, doel en het programma tot stand zijn gekomen. De visie beschrijft ook de veranderende rol van de (lokale) overheid, hoe Castricum samenwerkt met regiogemeenten en inspeelt op trends en ontwikkelingen. In deze bijlagenrapportage staan achtergronden van Publieke Bekostiging. De keuzes die tot op heden zijn gemaakt, op financieel of inhoudelijk gebied, kunnen anders zijn dan hoe daar in de toekomst mee omgegaan wordt. Ook is beschreven hoe het Programma Publieke Bekostiging tot stand gekomen is. Inventarisatie en analyse maken hier een belangrijk onderdeel van uit, evenals de toetsing met maatschappelijke partners en de klankbordgroep.

1.4 Proces

Conform het gemeentelijke Plan van Aanpak wordt het Programma Publieke Bekostiging uiteindelijk het resultaat van een proces met vier fasen:

1. Inventarisatie en analyse;
2. Beleidsvoorbereiding en uitvoeringsprogramma;
3. Besluitvorming en
4. Implementatie.

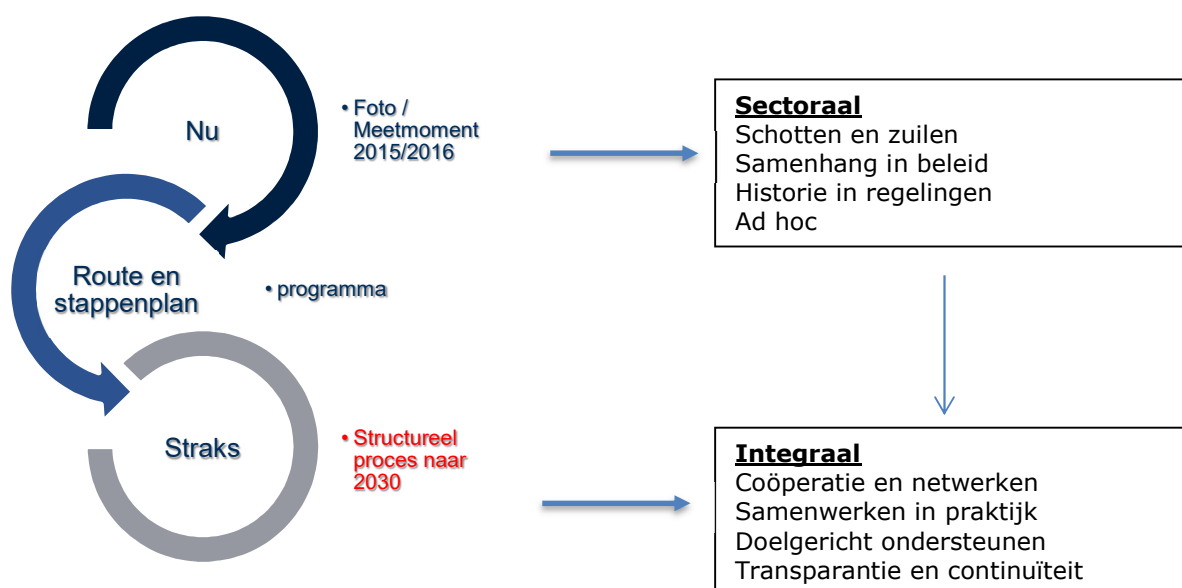

Plan van aanpak	In gesprek met het veld	In gesprek met de raad
Intern o.a. beleid & financiën	Sectoren sport, welzijn, onderwijs en kunst & cultuur	Verwerken, toetsen, visie en stappenplan opmaken
Continu proces:	Projectteam & klankbordgroep (o.a. 8 sept. + 15 nov. 2016 en 16 feb. 2017)	

Begin 2015 is gestart met de kaders en het plan van aanpak voor 'Publieke Bekostiging'. Na een actualisatie en vaststelling van het plan van aanpak is in de zomer van 2016 voortvarend doorgestart met een uitvoerige inventarisatie van alle relevante beleids- en overige documentatie. Vervolgens is een kwalitatieve (inhoudelijke) en kwantitatieve (financiële) analyse gemaakt. De analyse omvat de overeenkomsten en verschillen in de beleidsnota's, financiële conclusies en enkele aanbevelingen. In september 2016 heeft een 1^e klankbordgroep bijeenkomst plaatsgevonden. Op basis van de eerste bevindingen, 'verwonderingen' en discussies zijn stellingen geformuleerd om 'het maatschappelijk veld' mee in te te gaan.

De bevindingen zijn voorgelegd aan onze partners, verenigingen en overige betrokkenen uit de sectoren: Sport, Welzijn, Kunst & Cultuur en Onderwijs. Hiermee is de feitelijke correctheid getoetst en zijn de meningen over de bevindingen opgehaald. Ook is het gesprek aangegaan over de speerpunten die de gemeente kan hanteren om de visie in 2030 te bereiken. Deze inbreng is nodig om het uiteindelijke het Programma Publieke Bekostiging samen te stellen. Stapsgewijs heeft steeds iets meer verdieping plaatsgevonden op het gebied van financiën. Als prijspeil is het jaar 2015 genomen voor begroting, rekening resultaten, subsidies en vastgoedoverzicht inclusief bijbehorende baten en lasten. Dit stapsgewijze proces is noodzakelijk om steeds beter te kunnen analyseren en bepalen welke financiën wel of niet tot 'publieke bekostiging' behoren of beter op andere wijze in de gemeentelijke administratie verwerkt kunnen worden. Op basis van de 2^e bijeenkomst van de klankbordgroep en raadsinformatieavond in november 2016, is het Programma Publieke bekostiging verder vormgegeven en is de vertaalslag gemaakt naar een uitvoeringsplan om stapsgewijs richting die toekomstige situatie te komen. In het 1^e kwartaal van 2017 zijn ook de concept onderzoeksresultaten van het 'IHP-onderwijs' toegevoegd. Vervolgens heeft de 3^e klankbordgroep bijeenkomst en een overleg met het Platform Sport, Cultuurplatform en Adviesraad Sociaal Domein plaatsgevonden. Na vervolgdiscussie met o.a. de platformen, vindt in het 2^e kwartaal van 2017 bestuurlijke besluitvorming plaats.

Het Programma Publieke Bekostiging is een samensmelting van de nieuwe integrale Visie Publieke Bekostiging en bestaand beleid op het gebied van sport, welzijn, cultuur en onderwijs.

1.4.1 Proces, inventarisatie en analyse

Hieronder is de aanpak om te komen tot het Programma Publieke Bekostiging weergegeven.

Fase	Werkzaamheden
1. Inventarisatiefase	- Opstellen nulmeting - Per onderdeel (sport, welzijn, cultuur en onderwijs) alle relevante informatie over beleid en financiën verzamelen
2. Beleidsvoorbereiding /ontwerpfase	- Gegevens inventarisatiefase horizontaal verbinden en analyseren - Analyse voorleggen aan klankbordgroep - Terugkoppeling klankbordgroep - Na overleg klankbordgroep bijeenkomsten met actoren beleggen - Kaders Programma Publieke Bekostiging Scenario's en effecten bepalen
3. Besluitvormingsfase	- Integrale verbanden vertalen naar beleids- en besparingsvoorstellen - Bestuurlijke keuzes/ Besluit
4. Implementatie en nazorg	- Implementatieplan opstellen - Bestuurlijke keuzes - Besluit 2e kwartaal 2017

1.4.2 Rollen en Communicatie

Stuurgroep

De stuurgroep bewaakt de afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen en zorgt voor de voortgang in het project. Terugkoppeling aan het college van de afspraken uit diverse afstemmingsoverleggen vindt direct plaats door de projectwethouder. De stuurgroep bestaat uit:

- Bestuurlijk opdrachtgever/ projectwethouder Kees Rood
- Ambtelijk opdrachtgever Jan Mol / Nicole Zwartelé
- Onder aansturing van de stuurgroep bevindt zich het Projectteam Publieke Bekostiging met:
 - Projectleider Dorien Bleeker
 - Projectteam, bestaande uit Agnes Brokers, Hans Hinke, Sebastiaan Huys (gemeente), Mila Duvekot (ondersteuning) en Edwin van Miltenburg als extern begeleider namens Praesentis.

Projectteam

Onder de stuurgroep hangt een projectteam waarin de diverse vakdisciplines vanuit de organisatie zijn vertegenwoordigd. Het opstellen van het Programma Publieke Bekostiging is de verantwoordelijkheid van dit projectteam.

Klankbordgroep

Er is een gemeentelijke (raads)klankbordgroep ingesteld die frequent de voortgang bewaakt en over de inhoudelijke bevindingen gevraagd en ongevraagd adviseert. De klankbordgroep is ingesteld met als doel om de raad te betrekken, te raadplegen en de gelegenheid te geven te adviseren. Het beoogde resultaat is dat het leidt tot gedragen keuzes voor publieke bekostiging, gecombineerd met feedback en expertise van gebruikers en partners.

Maatschappelijk veld en platformen

Het maatschappelijke veld is in een drietal (sector) bijeenkomsten geïnformeerd en betrokken in de inhoudelijke discussie over publieke bekostiging en het beoogde maatschappelijke rendement dat de gemeente wenst te behalen. Daarnaast heeft in de sector onderwijs een proces plaatsgevonden om te komen tot een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP). In de overleggen met maatschappelijke partners is gestart met het informeren over het proces van het Programma Publieke bekostiging. Vervolgens is het doel geduid en inzage gegeven in de complexiteit van een integraal programma publieke bekostiging. De partners zijn geïnformeerd over de inventarisatie en de analyse en met hen gezamenlijk heeft een toetsing plaatsgevonden van de conceptvisies en is gediscussieerd over het toetsingskader.

Het maatschappelijke veld heeft de mogelijkheid gehad om ideeën, wensen en eisen mee te geven om te komen tot het uiteindelijke uitvoeringsplan, waarin staat besproken: wat, waarom, wanneer en welke prioriteit. In het proces zijn de bevindingen vanuit het maatschappelijke veld aan de klankbordgroep overgedragen ook heeft aanvullend een extra overleg plaatsgevonden met de platformen Cultuur en Sport en de Adviesraad Sociaal domein. Zij hebben, evenals de klankbordgroep, hun advies meegegeven aan het college alvorens tot besluitvorming over te gaan.

2 – Inventarisatie

2.1 Beleidsdocumentatie gemeente Castricum

Alle relevante documentatie over de huidige situatie met betrekking tot de verschillende betrokken beleidsdomeinen en sectoren zijn geïnventariseerd en geanalyseerd op actualiteit en samenhang. In onderstaande tabel staan de documenten weergegeven die zijn meegenomen in de inventarisatie.

"Structuurvisie Castricum op weg naar 2030" – 4 dec. 2012	B&W besluit plan van aanpak integrale visie Publieke Bekostiging
Accommodatienota Castricum (4 dec. '12)	Financieel overzicht + diagrammen (1x exclusief en 1x incl. sport)
Cultuurnota (8 maart 2012)	Besluit PvA publieke bekostiging (BW150324)
Sportbeleid 2013-2016	B&W besluit exploitatie sporthal 'de Bloemen'
Integraal beleidskader sociaal domein (160301)	Huurovereenkomst sporthal 'de Bloemen'
Herziene Nota Grondbeleid (dec. 2013)	B&W besluit bestuursopdracht (publieke bekostiging)
Nota Publieke Bekostiging (PvA)	B&W besluit sporthal 'Enterij' - verlenging gebruiksovereenkomst
Onderzoeksrapport Sportcomplex Noord-End	Sporthal 'de Enterij' Limmen
Adviesrapport Zwembad Castricum	Kostenoverzicht Sporthal 'de Enterij'
Verscheidene documenten t.a.v. verslagen en afspraken sportverenigingen (zie onder)	Bestuursopdracht sporthal 'de Enterij'
Accommodatienota Castricum 7 februari 2013	B&W advies bestuursopdracht sporthal 'de Enterij'
Begroting 2015/2016	Beleidsinventarisatie integrale visie publieke bekostiging ("BW160708 overzicht beleid", juli 2016)
Nota Kwaliteitsimpuls Economie Castricum (KEC)	Procesplanning Publieke Bekostiging (BW160622)
'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Castricum 2015'	Akersloot Accommodaties en ontwikkelingen gemeente Castricum
Hoofdstuk 2 van de Lokale Woonvisie gemeente Castricum 2014-2030 (4 sept. 2014)	Bakkum Accommodaties en ontwikkelingen gemeente Castricum
Masterplan inbreidingen	Castricum Oost Accommodaties en ontwikkelingen gemeente Castricum
Speelruimtebeleidsplan 2015-2025	Castricum West Accommodaties en ontwikkelingen gemeente Castricum
Bestemmingsplan Buitengebied	Limmen Accommodaties en ontwikkelingen gemeente Castricum
Standaardeisen Duurzaam Omgeven (zie Duurzaam ondernemen en Duurzaam Bouwen en Wonen op de website van de gemeente)	Bijlage A bestuursopdracht & PvA – Gebiedsafbakening complex Noord-End
Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2015-2017	Bijlagenrapport Sportcomplex Noord-End (15/07/15)
Informatie maatschappelijke partners (bijvoorbeeld gebruikers sportcomplexen, ouderen)	Onderzoeksrapport Sportcomplex Noord-End (15/7/15)
Memo denkracht De Lelie (Akersloot) 23/4/15	Plan van Aanpak sportcomplex Noord-End
Overzicht BSO details	Bijlagenrapport zwembad Castricum 19 juni
Overzicht KDV details	Briefing Sportbeleid (ter kennisname)
Overzicht PSZ details	Collegebesluit bezuiniging op subsidies 2016
Overzicht VGO details	05 Bijlage bij raadsbesluit
Prognose Castricum wijk bevolking leeftijd	Subsidieregister
Samenvatting Structuurvisie Castricum op weg naar 2030	Kosten per vereniging (sport)
IHP Onderwijs 2015	

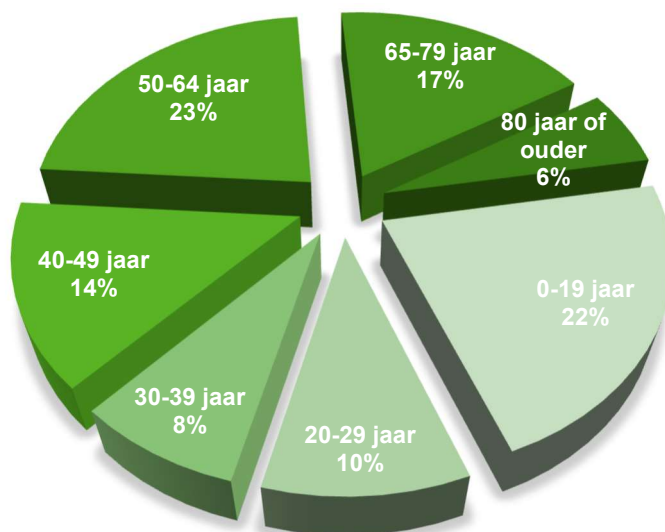
De belangrijkste bevindingen die zijn gedaan tijdens het bestuderen van bovenstaande documenten staan in dit hoofdstuk beschreven.

2.2 Algemene ontwikkelingen Castricum

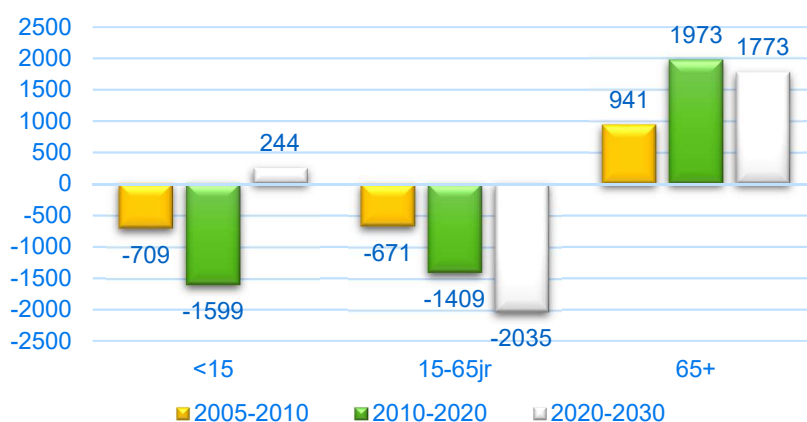
2.2.1 De gemeente

Castricum is een in Noord-Holland gelegen gemeente die bestaat uit de kernen Castricum, Bakkum, Limmen, Akersloot en De Woude. Samen beslaan deze kernen een oppervlakte van 59,92 km². In juni 2015 heeft de gemeente Castricum samen met de gemeenten Bergen, Uitgeest en Heiloo besloten de ambtelijke diensten van deze gemeenten per januari 2017 samen te voegen (ambtelijke fusie BUCH-gemeenten). Dit heeft primair een verschuivingen tot gevolg in de gemeentelijke organisaties. Afstemming in het beleid wordt gezocht, maar is niet gedwongen. Voor het beleidskader voor het Sociaal Domein geldt wel al BUCH breed beleid. Als uitgangspunt in de projecten en het Programma Publieke Bekostiging geldt de Castricumse situatie in 2016 met als prijspeil 2015.

Bevolkingsopbouw Castricum 2015

Bevolkingsontwikkeling tot 2030 (t.o.v. 2005)

In onderstaande tabel zijn de vergrijzings- en ontgroeningscijfers nog eens weergegeven.

	Periode	Procentueel	Cumulatief
Vergrijzing	2000-2015	22%	1474
	2016-2030	16%	1600
Ontgroening	2000-2015	11%	938
	2016-2030	8,2% (= dieptepunt in 2023. Over de totale 15 jaar is het 2,7%)	600 (= dieptepunt in 2023. Over de totale 15 jaar is het 200)

Op basis van deze demografische ontwikkelingen kan gesteld worden dat de vraag naar jeugdvoorzieningen tot 2027 minder worden (denk aan een afname van de behoefte aan onderwijshuisvesting). De vraag naar voorzieningen voor ouderen en dementerenden wordt in de toekomst groter.

2.1.5 Algemene trends en ontwikkelingen in de samenleving

Maatschappelijke ontwikkelingen maken dat de behoefte aan voorzieningen telkens verandert. Deze ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op het maatschappelijk vastgoed en de subsidies die de gemeente aan organisaties verstrekt. De volgende trends zijn zichtbaar:

Sociaal

- De levensloop is steeds minder voorspelbaar; de hokjesgeest verdwijnt qua rolpatronen, loopbaan, vestiging etc. Consumentengedrag wordt steeds meer onvoorspelbaar, er zijn veranderingen in het patroon van vrijetijdsbesteding en de zapcultuur (het snel schakelen van interesse) is al jarenlang zichtbaar.
- Mensen willen steeds meer zelf invulling geven aan hun leven, hun eigen identiteit bepalen en niet tot de massa behoren. Het individualisme heeft evenwel plaatsgemaakt voor 'nieuw collectivisme'. Dat houdt kort gesteld in: wel samen activiteiten ondernemen, maar dan met een sterker 'los-vast' karakter. Zowel qua tijd en frequentie, als qua keuze voor een locatie, club of sport (zoals hardloopevenementen).
- Traditionele familiestructuren verdwijnen en de jeugd is sneller volwassen. Het streven is 'langer zelfstandig te wonen' en concepten van 'meer generatie wonen' bijvoorbeeld als antwoord op mantelzorguitdagingen.

Sociaaleconomisch

- Er is een enorme keuzevrijheid op allerlei fronten. De exponentiele digitalisering van onder meer mobiele telefoons en hand-held apparaten is een concurrent van de traditionele vrijetijdsbesteding. Digitalisering is tevens een sterke kracht binnen onderwijs en bijvoorbeeld vindbaarheid via internet in de markt. Een trend anno 2016 is het gamen op straat, waarbij real life locaties zijn opgenomen in games. Het zet jeugd in beweging, maar creëert beperkt nieuw contact. Het beklijvende effect van dergelijke games is nu nog niet zichtbaar.
- De vergrijzing verjongt, er is deels sprake van 'verzilvering' oftewel een doelgroep ouderen met een relatief bovengemiddeld besteedbaar inkomen en/of vermogen.
- Er is toenemende maatschappelijke belangstelling voor gezondheid en bewegen met sport als doel en als middel, maar gelijktijdig is er nog altijd een toenemende mate van overgewicht bij veel mensen en kinderen.

Sport

- Een verbeterende koopkracht leidt vooralsnog niet tot hernieuwde intreding voor lidmaatschappen van sportverenigingen.
- Sport als vrijetijdsbesteding blijft populair.
- Zwemvaardigheid als onderdeel van het opgroeien van kinderen blijft noodzakelijk. Steeds meer senioren ontdekken zwemmen als sporten & bewegen zonder schokbelasting en mét hoge mate van sociale contacten.
- De lidmaatschappen bij traditionele verenigingen staan onder druk. Veel verenigingen kampen met tekorten aan kader en teruglopende ledenaantallen.

Het Platform Sport stelt daarbij "dat het van belang is dat verenigingen doordrongen raken van de geschetste ontwikkelingen". Om als vereniging te overleven is samenwerken op lokaal en soms regionaal niveau onontkoombaar. Dit is niet van toepassing op alle verenigingen, atletiek en rugby vervullen al een min of meer bovenlokale functie. Maar veel andere verenigingen zullen de gevolgen ondervinden van de huidige ontwikkelingen en zullen dus geïnformeerd en begeleid moeten worden in de transitie naar een vereniging, die in de toekomst kan overleven. Dit is mede van belang om de diversiteit van het sportaanbod en de bezettingsgraad van de accommodaties te waarborgen".

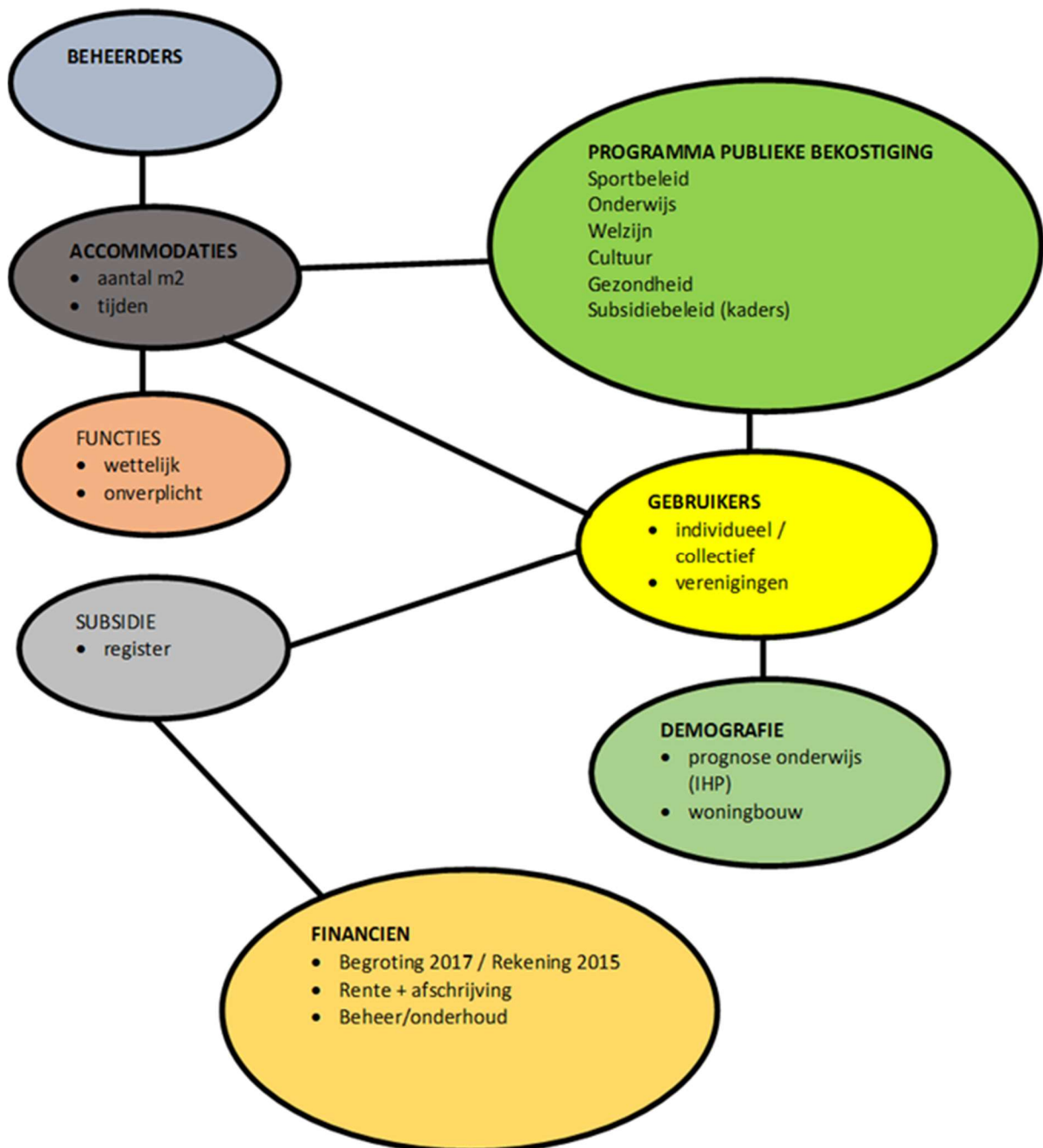
In algemene zin hebben gemeenten en het maatschappelijk veld een uitdaging: "Hoe verwerken we sterk variërende trends en ontwikkelingen in ons beleid, in onze accommodaties en programmering?" Het is lastig om activiteiten met een sterk flexibel karakter onder te brengen in accommodaties waarvan de configuratie in de regel voor meer dan 40 jaar vastligt. Daar waar de benutting van dergelijke accommodaties goed is, is er nauwelijks fysieke ruimte om überhaupt in te spelen op trends en ontwikkelingen.

Op het gebied van vastgoed zijn er diverse ontwikkelingen en diverse nieuwe marktconcepten voor de ontwikkeling, realisatie en de exploitatie. Daarnaast hebben gemeenten duurzaamheid, reductie van energie en fossiele brandstoffen en hergebruik van afval / restmaterialen (zoals bij circulaire economie, cradle to cradle) hoog in het vaandel staan. De markt springt in op flexibiliteit in huisvesting en inrichting met o.a. domotica, efficiënt facilitymanagement etc. Deze waarden zijn in de komende jaren niet meer weg te denken in Nederland.

2.2 De samenhang tussen gemeentelijke organisatie en maatschappelijk veld

De organisatie van gemeente Castricum heeft wat men noemt 'korte lijnen': in het prijspeiljaar 2015 bestond de gemeentelijke organisatie van Castricum uit ongeveer 300 medewerkers. Begin 2017 is de ambtelijke fusie in BUCH verband een feit. Vooralsnog is geen administratieve of boekhoudkundige fusie tussen de gemeenten voorzien. We benoemen dit omdat het Programma Publieke Bekostiging zich richt op lokaal beleid, financiering en organisatorische inrichting. Hierbij worden wel regionale afstemming gezocht. De wijze waarop op lokaal niveau het Programma Publieke Bekostiging gezien wordt en financiële effecten en maatschappelijk rendement sorteert is in navolgende relatieschema getoond:

2.2.1 Relatieschema Publieke Bekostiging; samenhang functies, sectoren en partners

2.2.2 Wat voor gemeente wil Castricum zijn?

De Structuurvisie 'Buiten Gewoon Castricum' laat zien dat Castricum tussen nu en 2030 de focus legt op drie speerpunten, te weten:

- Open landschap;
- Stabiel inwonertal;
- Recreatie en toerisme.

In 2030 wil Castricum nog steeds een uniek landschap hebben. Elke toevoeging aan het landschap moet bijdragen aan de kwaliteit van het gebied en rekening houden met diverse stakeholders, zoals agrariërs, natuurorganisaties en recreanten. Het gebied moet toegankelijk zijn en het erfgoed moet beter zichtbaar worden, waarbij water wordt gebruikt om de kenmerken van het gebied te versterken. Daarnaast streeft Castricum naar een stabiel inwoneraantal van circa 35.000. De inwoners moeten van verschillende leeftijdscategorieën zijn en het woning- en voorzieningenaanbod moet hierop optimaal worden afgestemd.

Accommodaties moeten flexibel inzetbaar en multifunctioneel zijn. De gemeente wil samenwerken met alle partijen die betrokken zijn bij de taken op het gebied van zorg, welzijn en arbeidsparticipatie. Ook binnen deze domeinen moet er een coherent aanbod zijn dat aansluit bij de behoeften en eigen kracht van de inwoners.

Op het gebied van recreatie en toerisme wil Castricum uitgroeien tot een bloeiende gemeente. Er moet niet alleen een aantrekkelijk aanbod zijn in het hoogseizoen maar ook in het laagseizoen. Bestaande cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten moeten beter zichtbaar worden om de belevingswaarde te vergroten. Ontwikkelingen op dit vlak moeten daarnaast ook aansluiten bij de identiteit van het gebied en haar inwoners.

Kort samengevat stelt de gemeente Castricum dat "de missie en visie van het integraal beleidskader sociaal domein 2016 - 2018 is de kapstok voor ons handelen. Sport en Cultuur worden ingezet om verder vorm en inhoud te geven aan deze missie en visie, zo draagt meer bewegen (sport) bij aan gezondheid en dus preventie. Het belang van Cultuur is dat het dat het mensen ontwikkelt én verbindt en op deze wijze dus ook bijdraagt aan de missie en visie."

Wat betekent dat concreet?

Het naleven van deze visie betekent dat er door de gemeenteraad keuzes moeten worden gemaakt op het gebied van investeringen, subsidies, vastgoedposities en samenwerkingen. In bepaalde sectoren kan mogelijk minder geïnvesteerd worden, andere sectoren verdienen op basis van deze visie meer aandacht.

2.3 Financiën

Deze paragraaf geeft inzicht in de cijfers waar het in feite over gaat binnen publieke bekostiging, ook in relatie tot de gestelde '€ 300.000 bezuinigen op 'subsidies' in de periode 2015 - 2018' zoals het college als opdracht van de raad heeft meegekregen. In het Lenteakkoord 2016-2018 (april 2016) is opgenomen dat publieke bekostiging inzicht geeft in de kosten het gebruik van de accommodaties en voorzieningen voor sport, onderwijs, welzijn en kunst & cultuur. Het programma, maar ook het proces daarnaartoe, levert ideeën en bereidheid op om middelen slimmer en efficiënter in te zetten.

Conform de Kaderbrief financieel toezicht 2016 en 2017 is de hierboven genoemde bezuiniging niet opgenomen, omdat de taakstelling nog onvoldoende concreet was ingevuld. De taakstelling is in de cijfers niet meer meegenomen, zodat er géén financieel nadeel ontstaat als de taakstelling niet wordt bereikt. De druk op financiën is minder groot dan destijds voorzien. Boekhoudkundig is de 'restant stelpost taakstelling subsidies' al afgeboekt. Er is echter wel nog een wens om efficiëntie te behalen op subsidies c.q. publieke bekostiging. Van toepassing is tevens dat door het inzetten van de 0-lijn op subsidies sinds 2011 al sprake is van een (indirecte) bezuiniging. Het voorliggende programma geeft aan waar mogelijkheden van besparingen zijn

2.3.1 Prijspeil 2015

Als uitgangspunt geldt het peiljaar 2015, voor zowel voor de begroting als de jaarrekening. Dit geldt voornamelijk voor de subsidies en kosten en baten die gepaard gaan met o.a. het gemeentelijke vastgoed in de sectoren onderwijs, sport, welzijn en kunst & cultuur. De bevindingen worden getoetst aan eerdere jaargangen en bijzondere wijzigingen. Als voorbeeld gelden de 3 decentralisaties en daarmee gepaard gaande 'algemene uitkeringen' richting de gemeente. Deze worden afzonderlijk opgenomen (zie paragraaf 2.3.3).

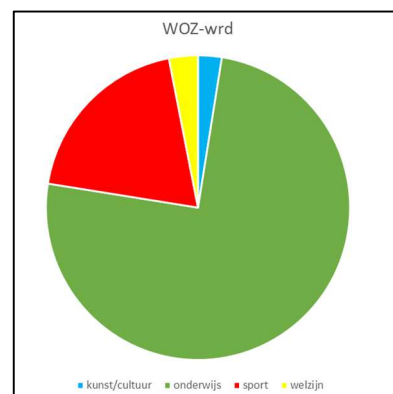
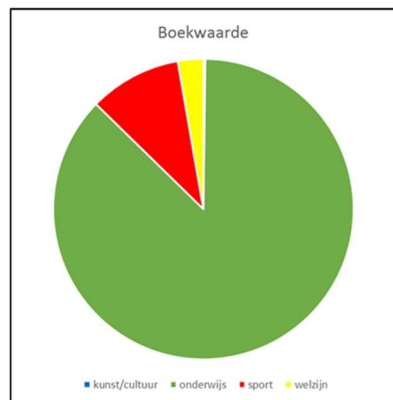
Juist voor het jaar 2015 gold dat er een relatie was tussen de algemene uitkeringen en de subsidieverordening. Er kon nog overlap zijn in programmering, activiteiten en daarmee gepaard gaande financiële lijnen. 2015 was een overgangsjaar, gezien vanuit het perspectief van de 3D's. Uit de analyse blijkt dat eind 2016 niet meer van toepassing te zijn. Het is zinvol te blijven monitoren, onder meer in verband met de mogelijke 'weigeringsgronden'. Dit kan van toepassing zijn indien "in het beoogde doel/ de voorgenomen activiteit(en) reeds op andere wijze is voorzien en/of de instelling gelieerd is aan een commerciële instelling die dezelfde of vergelijkbare activiteiten biedt".

Er is in de zomer van 2016 een uitgebreide inventarisatie verricht van alle locaties en adressen waar sprake is van 'vastgoedrelaties' ten aanzien van publieke bekostiging. Deze inventarisatie is door Praesentis verder gefilterd³ en wordt op hoofdlijnen in beeld gebracht. Allereerst zijn de boekwaarden en WOZ-waarden in beeld gebracht:

- Boekwaarden: De boekwaarde is de waarde waartegen activa in de balans zijn opgenomen conform de regels voor de waardering en afschrijving van activa.
- WOZ-waarde: De WOZ-waarde bepaalt de hoogte van een aantal belastingen en gemeentelijke heffingen en heeft een relatie met de marktwaarde.

Zowel de boekwaarde als de WOZ-waarde beschouwen we als 'niet beïnvloedbare' posten. Hoewel de gemeente nieuwe regels kan stellen voor de waardering of afschrijving van haar vastgoed, is dat in de regel niet mogelijk met terugwerkende kracht. Boekwaarden en WOZ-waarden zijn wel beïnvloedbaar bij afstoten of verkoop van vastgoed. Ze komen dan immers op de balans van een derde en niet langer van de gemeente. Dit valt meestal niet onder 'bezuinigingen', maar onder wijziging van (vastgoed)beleid en/of -management.

De boekwaarde van het vastgoed in het kader van publieke bekostiging is afgerond circa € 23,3mln. De WOZ-waarde is afgerond circa € 58,8 mln. Er zijn voorts nog geen maatregelen voorzien in het gedwongen verlagen van boekwaarden en WOZ-waarden door afstoten of verkoop. Ook zijn in de boekwaarden en WOZ lasten (uiteraard) geen sommen opgenomen van vastgoed dat in eigendom is van derden, evenwel dragen die mogelijk wel bij aan het algemene maatschappelijke rendement.

2.3.2 Vastgoed exploitatie

De gemeentelijke vastgoedlasten omvatten betaalde belastingen (waaronder OZB), verzekeringen, rioolrecht, afvalstoffenheffing, energie, onderhoud (eigenaarsdeel), schoonmaakkosten, aankoop niet duurzame goederen, afschrijving en rente. De gemeentelijke vastgoedbaten omvatten de erfpachtcanons, recht van opstalretributies en de huurinkomsten. Ook hier geldt dat baten en lasten van derden niet zijn opgenomen in de gemeentelijke publieke bekostiging, los van het feit dat ze wellicht bijdragen aan het algemene maatschappelijke rendement.

PROGRAMMA (2015)	Boekwaarde	WOZ Waarde	Kosten Werkelijk	Kosten Begroot	Opbrengst Werkelijk	Opbrengst Begroot
kunst/cultuur	48.602	1.482.000	86.800	82.318	6.561	5.200
onderwijs	20.293.357	44.106.000	2.379.321	2.739.100	257.389	276.200
sport	2.315.027	11.407.000	781.309	768.000	77.893	94.000
welzijn	638.891	1.808.000	66.122	70.500	49.676	44.800
Totaal	23.295.877	58.803.000	3.313.552	3.659.918	391.519	420.200

³ In de inventarisatie waren nog onderdelen opgenomen die niet behoren tot de projectkaders van publieke bekostiging zoals woningen en percelen of accommodaties die inmiddels verkocht zijn. Deze zijn er uitgefilterd, om een goed beeld te krijgen van o.a. boekwaarden, WOZ en overige kosten en baten

In 2015 was het begrote saldo van baten en lasten -€ 3.239.718 en het werkelijke saldo was -€ 2.922.033. De met het vastgoed gemoeide baten waren lager dan begroot (ca. -€ 30.000) maar de gemeente gaf in 2015 ook aanzienlijk minder uit aan vastgoed-gerelateerde kosten dan begroot (ca. -€ 346.000,-).

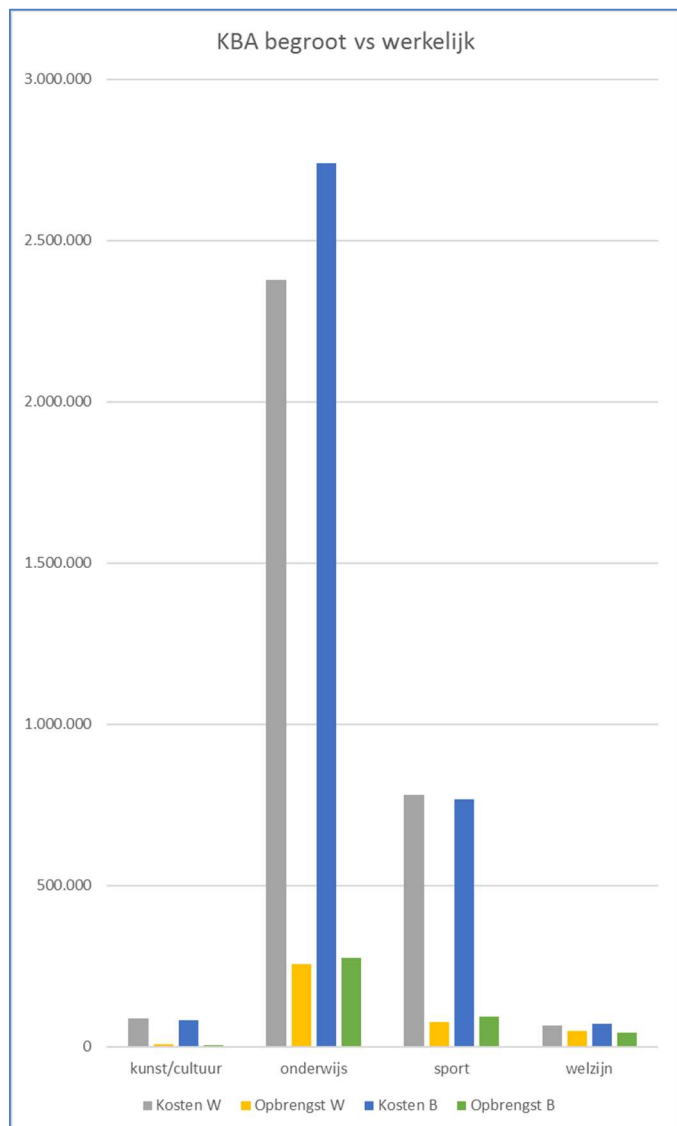
In de kolommengrafiek zijn de met de huisvesting gemoeide baten en lasten per sector in beeld gebracht. De grafiek toont heel duidelijk dat de huisvesting in de sector onderwijs een zeer sterke invloed heeft op de vastgoed component in de publieke bekostiging. De sector sport neemt een tweede plaats in. Het aandeel van de vastgoed in de baten en lasten van de sectoren kunst & cultuur en welzijn is relatief klein in z'n geheel.

2.3.3 Subsidies 2015

De gemeente Castricum hanteert 4 soorten subsidies in de verordening:

1. incidentele subsidie;
2. waarderingssubsidie;
3. budgetsubsidie;
4. structurele subsidie

De basis waarop de subsidie wordt berekend is mede door de wet- en regelgeving, de gemeentelijke begroting en onderliggende beleidsregels. Er zijn beleidskaders opgenomen in meetbare en evalueerbare uitvoeringsprestaties op basis van maatschappelijke gewenste effecten vastgelegd in beleidsnota's. In de intern gehanteerde gemeentelijke stukken komt veelal het beeld naar boven dat het aandeel van de subsidies⁴ meer dan € 3 mln. per jaar bedraagt. Uit die inventarisatie blijkt ook dat de bevoorschotting in 2014 in totaal € 3.116.000,- bedroeg. Het verleende subsidiebedrag bedroeg in 2015 circa 3,6 mln. Er zijn een aantal subsidies afgeschaft zoals onderwijsbegeleiding en er heeft een wijziging plaatsgevonden in de bekostiging van de peuterspeelzalen.

Subsidieverhoudingen 2015:

- Er zijn enkele 'grote subsidieverkrijgers' die een flink aandeel van de subsidies voor hun rekening nemen ten opzichte van het totaal, bijvoorbeeld:
 - 25% bibliotheek
 - 14% zwembad
 - 10% jeugd en jongeren
 - 10% Toonbeeld
 - 8% maatschappelijk werk
- Dat staat in verhouding tot de relatief kleine project- en waarderingssubsidies zoals:
 - 2% jeugd (van het totaal of van het aantal projectsubsidies)
 - 0,1% gehandicaptensport
- De grote subsidieverkrijgers vertekenen ook enigszins het beeld per sector:
 - Kunst & Cultuur: 37% inclusief aandeel bibliotheek
 - exclusief bibliotheek is ca. 13%
 - exclusief bibliotheek en Toonbeeld is ca. 1%
 - Subsidies Welzijn: circa 40%
 - Subsidies Sport: 18%
 - Subsidies overig (evenementen etc.): ca. 5%

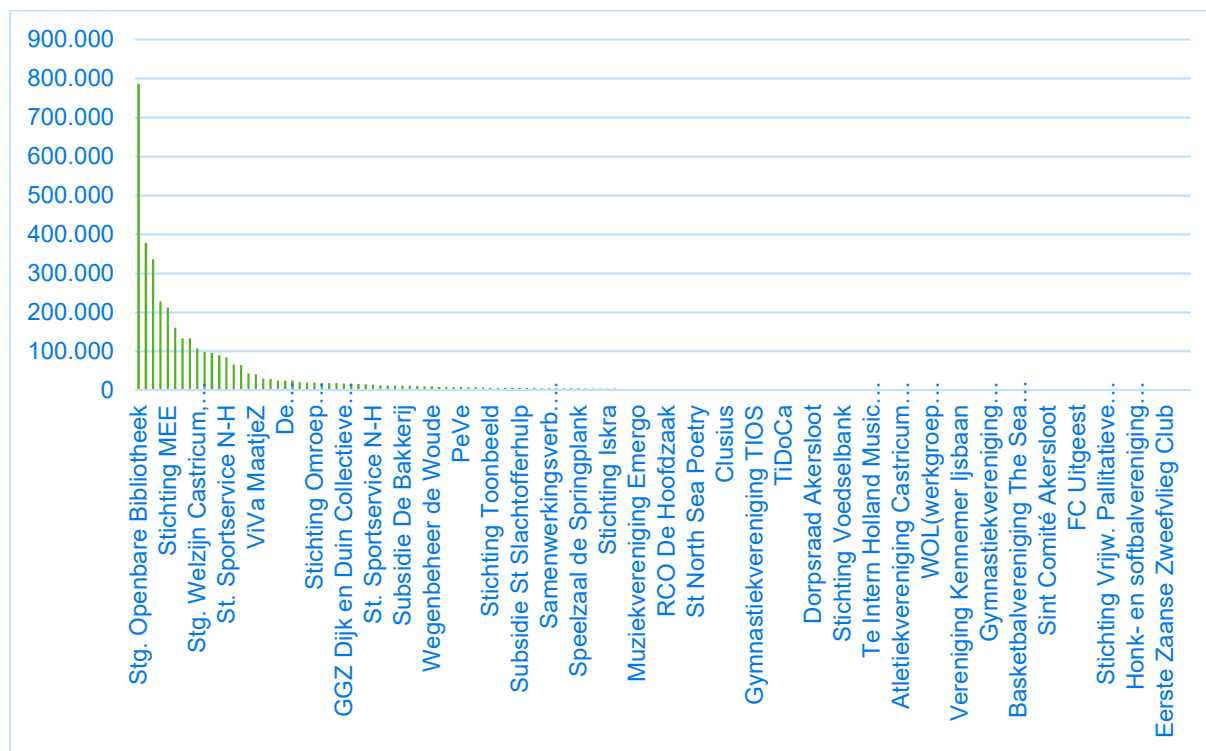
⁴ Afgerond op 1.000 tallen

De financiële factor van de sector Kunst & Cultuur wordt voornamelijk bepaald door subsidies aan Toonbeeld en de openbare bibliotheek. De sector Sport wordt beïnvloed door de exploitatiebijdrage aan het zwembad enzovoorts. Het biedt inzicht in het gemeentelijke beleids- en boekhoudsysteem, maar zegt niets over het maatschappelijk rendement.

Het maatschappelijk rendement van deze instellingen is bijdragen aan: de gezondheid en beweging, werk & inkomen, participeren & integreren, leren en kunnen lezen, begrijpen en perspectief leren. Dit zijn in onze samenleving essentiële vaardigheden om "mee te kunnen doen", contact te leggen, gelijkgestemden te ontmoeten, een baan te vinden of eenvoudigweg om met anderen te kunnen communiceren. Ten aanzien van tarieven, gebruik en verhuur luidt de algemene conclusie dat ondanks het harmoniseren van zaalhuurtarieven jaren geleden, nog altijd sprake is van verschil in dekkingsgraden van de werkelijke opbrengst t.a.v. de werkelijke kosten. In het kader van de Publieke Bekostiging is nog niet geanalyseerd welk aandeel in subsidie bijvoorbeeld wordt benut voor huurlasten, of welke contributie voor leden geldt en wat de subsidie per vereniging is of per lid.

2.3.4 Subsidieverhoudingen in Castricum 2015

In de navolgende grafiek⁵ zijn de verhouding tussen de subsidieverkrijgers weergegeven, als indicatie van het effect van sommige omvangrijke subsidiebedragen in relatie tot een grotere hoeveelheid subsidieverkrijgers die een kleinere bijdrage ontvangen.

Er lag een raadsopdracht om in 3 jaar tijd (2015-2018) te komen tot een reductie van € 300.000 op de uitgaven voor subsidie en accommodaties. Tot heden werd een reductie bereikt van € 60.000. Bij ongewijzigd beleid wordt de taakstelling op subsidies in ieder geval niet bereikt.

2.3.5 Historie

Voor subsidies en taakstellingen geldt in de gemeente Castricum een specifieke situatie omdat in 2011 en de jaren daarna de zogenaamde 'nullijn' is gehanteerd. Met andere woorden: er heeft geen jaarlijkse indexering plaatsgevonden van de (structurele) subsidies.

Begroott bedrag in € (2011)	Aangevraagd bedrag in € (2011)	Verleend bedrag in € (2011)
3.733.141,00	3.009.704,91	3.300.146,26

⁵ NB: het is de onderzoekers bekend dat enkele grafieklegenda gedateerd zijn of n.v.t. in relatie tot het Programma Publieke Bekostiging. De grafiek beoogd in grote lijnen een indicatie en effect weer te geven.

De bevindingen zijn:

- In 2011 was sprake van een € 433.000 minder verleende subsidies dan begroot.
- Anno 2015 is sprake van een nagenoeg gelijke totale subsidiebegroting als in 2011.
- Er is een onderscheid in subsidieafname en het effect van het niet hanteren van indexering.

Jaarmutatatie CPI 00000 'Totaal bestedingen'⁶

Jaar	2012	2013	2014	2015
Indexering	2,5%	2,5%	1,0%	0,6%
Effect (o.b.v. 2011)⁷	€ 93.329	€ 95.662	€ 39.221	€ 23.768

Bij reguliere indexering conform CPI exclusief reducties of bezuinigingen (gelijkblijvend aanvragen etc.) zou de hoogte van het totale subsidiebegroting anno 2015 circa € 3.985.000 zijn geweest. Door de 0-lijn te hanteren is in de periode 2011 t/m 2015 circa € 251.980 bezuinigd. De indexering in de periode 2015 t/m 2018 is nog niet bekend.

2.3.6 Financiële ontwikkelingen gemeentelijk

Ook op het gebied van financiën hebben zich de afgelopen tijd een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Voorbeelden daarvan zijn de wijziging van de decentralisatie binnen het onderwijs met betrekking tot onderhoud van vastgoed. Het Ministerie verstrekt de financiën nu rechtstreeks aan de schoolbesturen. Ook in Castricum geldt bijvoorbeeld de overdracht van het buitenonderhoud aan de schoolbesturen.

In 2015 hebben zich sterke wijzigingen voorgedaan met betrekking tot de 3 D's oftewel de drie transities in het sociale domein (Awbz naar Wmo, Participatiewet, Jeugdwet). De gemeente heeft de taken hiertoe van het Rijk en Provincie (Jeugdzorg) overgenomen en is sprake van een verschuiving van financiën richting de gemeente. Voor de gemeente Castricum was dit in 2015 totaal circa € 11,2 mln⁸ (exclusief suppleties cumulatierегeling gemeentefondsetc.)

Castricum	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Integratie-uitkering Sociaal domein	8.665.605	9.282.107	9.305.747	9.200.620	9.149.618	9.150.228
Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties	106.000 ⁹					
Decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage	147.478					
Integratie-uitkering Wmo	2.334.585	2.105.438				

De algemene uitkering betreft meer dan 50% van de inkomsten van de gemeente Castricum. Lokaal is er een beperkt gebied, het Rijk keert uit op basis van haar belastingen via het Gemeentefonds. Het bedrag is afhankelijk van de besteding van het Rijk zelf. Dit heet de "samen trap op, trap af-methode". Het totale bedrag dat beschikbaar is voor heel Nederland, wordt verdeeld over de gemeenten op basis van diverse kenmerken, ook welmaatstaven genoemd. Voorbeelden hiervan zijn: het aantal inwoners, aantal uitkeringsgerechtigden, oppervlakte, en het aantal woningen. De gemeenten kunnen de middelen vrij besteden. Ze zijn niet geormerkt door het Rijk, er is geen rijks bemoeienis met het organiseren van lokale aangelegenheden. De gemeenteraad bepaalt de besteding door middel van het vaststellen van de begroting.

⁶ <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=71311ned&D1=4&D2=0&D3=232-271&HDR=G1,T,G2&VW=T>

⁷ Uitgangspunt bij de berekening is het totale subsidiebedrag 2011, zonder onderscheid te maken in incidentele of structurele subsidie, waarderings-, budgetsubsidies

⁸ Meicirculaire gemeentefonds 2015

⁹ Omgerekend 5,3 FTE op basis van 100%

3. Stand van zaken per sector

In onderstaande overzichten wordt per sector weergegeven waar deze uit bestaat, van wanneer het meest recente beleid voor de sector is en of dit beleid nog actueel/vigerend is. Daarnaast staat aangegeven wat de belangrijkste speerpunten van het beleid zijn. Tevens staat benoemd hoeveel en welke verenigingen en partijen onder deze sector vallen en welke accommodaties en financiën hiermee gemoeid zijn.

Per sector wordt in beeld gebracht:

- de onderdelen waar de sector vanuit gemeentelijk perspectief uit bestaat;
- beleid en de belangrijkste speerpunten daarvan;
- de in de gemeente aanwezige en betrokken partijen;
- accommodaties
- financiën
- overige bijzonderheden.

3.1 Sector Kunst en cultuur

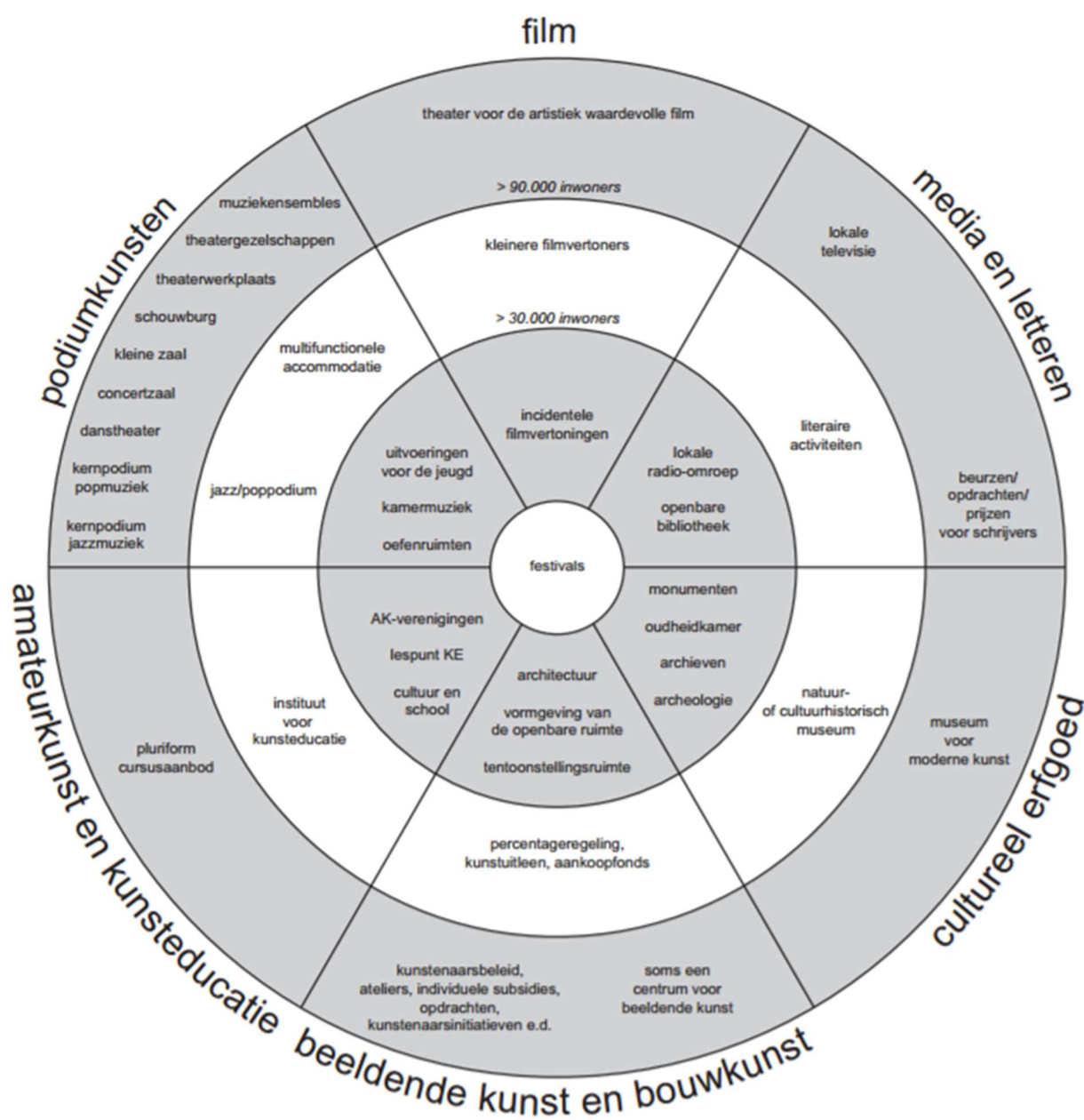
Onderdelen	De sector Kunst & Cultuur bestaat uit voorzieningen op het gebied van podiumkunsten, film, media & letteren, amateurkunst & kunsteducatie, cultureel erfgoed, beeldende kunst & bouwkunst en evenementen. Daarnaast zijn de cultuurhistorische onderdelen van het archeologiebeleid onderdeel van deze sector.
Meest recente beleid	Cultuurnota (2012)
Belangrijkste speerpunten	▪ De gemeentelijke visie wordt deels bepaald door cultuurbeleid op Rijks- en provinciaal niveau. ▪ Gemeente Castricum zoekt de samenwerking met het culturele veld, maar verwacht van dit veld cultureel ondernemerschap. Van de gemeente mag ondersteuning verwacht worden, mits het initiatief in kwestie aansluit bij het cultuurbeleid. "De gemeente gaat vanuit haar regierol zelf geen culturele activiteiten organiseren, dat is aan het culturele veld zelf en daarin hebben wij het vertrouwen."¹⁰ ▪ 'Gemeente Castricum wil gezamenlijk het cultureel aanbod en landschap zichtbaar en beleefbaar maken door de krachten te bundelen van de gemeente, ondernemers, culturele instellingen en organisaties, de toeristisch-recreatieve sector, onderwijs en inwoners.' ▪ 'Gemeente Castricum wil gastvrij en innovatief zijn. Gastvrij door cultuur en toerisme te verbinden, innovatief door erfgoed en historie vanuit een nieuw of ander perspectief te belichten.'
Verenigingen en partijen	Binnen de sector Kunst & Cultuur vallen ongeveer 77 verenigingen en partijen. Hieronder is een deel ervan weergegeven, geclusterd naar de verschillende soorten voorzieningen die de gemeente Castricum biedt. Ook staan enkele locaties (zoals cultureel erfgoed) vermeld. Podiumkunsten ▪ 8 toneelverenigingen ▪ 27 zangverenigingen/koren ▪ Vereniging Vrienden van de Bakkerij (multifunctioneel poppodium) ▪ Stichting ISKRA (podium voor jong muzikalent) ▪ Toonbeeld ('concert op zondag') ▪ Stichting Uit de Kunst (open podium) Film ▪ Filmhuis CineCast (in bioscoop Corso) ▪ Particuliere filmproducenten ▪ Filmabonnement voor speciale films Media & Letteren ▪ Drie vestigingen van openbare bibliotheek Kennemerwaard (Bibliotheek Limmen, Bibliotheek Akersloot, Bibliotheek Castricum) Amateurkunst & kunsteducatie ▪ Stichting Toonbeeld (lessen muziek, beeldende kunst, toneel, voorstellingen en projecten voor basisscholen) ▪ Openbare Bibliotheek Kennemerwaard (samenwerking met scholen) ▪ Galerie Sopot

¹⁰ Cultuurnota gemeente Castricum – mrt 2012: "een gastvrije kustgemeente met een rijk historisch achterland"

	Cultureel Erfgoed ▪ Kronenburg (Castricum) ▪ Zanddijk (Limmen) ▪ Het Oer-IJ ▪ Archeologisch depot voor bodemvondsten (Het Huis van Hilde). Vanuit het cultuurplatform is aangegeven dat dit een wettelijke provinciale opdracht is en geen Castricumse organisatie. ▪ Archeologisch Informatiecentrum ▪ 97 Rijksmonumenten ▪ 6 provinciale monumenten ▪ 122 gemeentelijke monumenten ▪ 14 terreinen/landschappelijke structuren met cultuurhistorische waarde (o.a. Maerdijk, Korendijk, Schulpvaart) ▪ Historische Vereniging Oud Akersloot ▪ Stichting Werkgroep Oud Castricum ▪ Stichting Oud-Limmen ▪ Werkgroep Oer-IJ ▪ Stichtingen voor behoud van natuurlijke en cultuurhistorische waarden (o.a. Stichting Duinrand, Stichting tot Behoud van Natuurlijke en Cultuurhistorische Waarden in de Alkmaardermeeromgeving) Beeldende Kunst en Bouwkunst ▪ 51 openbare kunstwerken (7 in Akersloot, 39 in Castricum, 5 in Limmen) ▪ Stichting Perspectief Evenementen ▪ Voorbeelden van evenementen: Karavaan, Zomersprookjes, de Noord-Hollandse Biënnale, Kunst in Koningsduinen, Het Rock 'n Roll Street Festival, Limmer Cultureel, Uit-je-Bak festival, Bloemendagen (ook een stichting). Musea (zoals benoemd in beleidstukken, niet per definitie op basis van museale status) ▪ Museum De Duykant ▪ Museum Limmen ▪ Het Bloembollenmuseum ▪ Strandvondsten Museum ▪ Hortus Bulborum ▪ Huis van Hilde Overige verenigingen en partijen ▪ Muziekvereniging St. Excelsior ▪ Muziekvereniging Emergo ▪ Uitgeester Harmonie (uitvoering in Castricum) ▪ Sint- en Oranjecomités ▪ Samenwerkende Orgelcomités Castricum ▪ Teken- en schildergroep HUIB
Accommodaties	Binnen deze sector vallen 9 gemeentelijke accommodaties. Dit zijn: ▪ Bibliotheek Limmen (bij school De Brug, eigendom gemeente); ▪ Bibliotheek Akersloot, HUIB en Stichting Oud Akersloot (Rembrandtsingel 1); ▪ Toonbeeld; ▪ 'De Duykant' (museum, clubhuis; Geversweg 1b); ▪ Stichting Oud Limmen (Schoolweg 1); ▪ Museum Limmen + Bollenmuseum (Schoolweg 3); ▪ Muziekvereniging St. Excelsior (Schoolweg 5); ▪ Perspectief en stichting Duinrand (Van Oldenbarneveldweg 37); ▪ Perspectief en stichting Duinrand (Van Oldenbarneveldweg 37a).
Financiën	Boekwaarde € 48.602, WOZ-waarde € 1.482.000, Werkelijke kosten € 86.600 (begroot € 82.318), werkelijke opbrengsten € 6.561 (begroot € 5.200) Subsidies: € 1.162.318
Verdere bijzonderheden	▪ Sport-cultuur samenwerking speelt in de praktijk maar een kleine rol; ▪ Het aandeel van Buurtsportcoaches in deze sector is nagenoeg verwaarloosbaar; ▪ Regionaal museum Bergen: De gemeente kan profiteren van deze regionale voorziening zonder zelf al te veel te hoeven investeren. Vanuit dit museum kunnen bijvoorbeeld lokaal exposities verzorgd worden binnen Gemeente Castricum. Dit geldt ook voor het Huis van Hilde bijvoorbeeld; ▪ In de Cultuurnota 2012 is van een aantal partijen al besloten dat deze geen speerpunt meer vormden en dus vanaf 2014 geen subsidie meer zouden ontvangen;

	- Volgens het ringenmodel¹¹ ligt het culturele voorzieningenniveau van Castricum al jaren boven het landelijke gemiddelde (zie afbeelding) - Link cultuur-toerisme door middel van http://www.cultuurnavigators.nl/castricum/ - Marketingslogan 'Heerlijkheid Castricum' wordt weinig benut en heeft negatieve kritiek gehad; - Dwarsverbanden met sector Welzijn (bv. ontmoetingsfunctie bibliotheek, jongerenactiviteiten, ouderenactiviteiten); - Meest recente gemeente-initiatieven: Leskist archeologie, informatieborden met QR-codes bij monumenten, kerncollectie gemeentelijke in pandige kunst, Platform Cultuur (voorheen een cultuurcoördinator), informatie- en netwerkbijeenkomst Cultuur, culturele evenementen (subsidieregeling). (2012/2013)
--	---

3.1.1 De culturele infrastructuur in ringen

¹¹ VNG Ringenmodel De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen
<https://vng.nl/onderwerpenindex/cultuur-en-sport/film-media-en-kabel/publicaties/cultuur-en-media>

3.1.1 Trends en ontwikkelingen Kunst & Cultuur

In "De Cultuurverkenning, Ontwikkelingen en trends in het culturele leven in Nederland¹²" worden de volgende vigerende trends op het gebied van cultuur genoemd:

- Kunsten gaan nieuwe verbindingen aan: Het draagvlak voor cultuur is afgenomen. Kunstenaars vinden nu hun publiek op alternatieve manieren, dus niet via instituties en experts maar via vrienden, communities en sociale media.
- Digitalisering is een 'game changer': Digitalisering is van invloed op het maakproces en de distributie van kunst. Een voorbeeld van een gebied waar dit zichtbaar is, is de opslag en ontsluiting van erfgoed. Nieuwe verdienmodellen zijn nog niet geoptimaliseerd.
- Het belang van steden neemt toe: Steden zullen zich steeds sterker profileren en culturele spelen in op stedelijk belang. Bebouwing (en dus architecten en ontwerpers) spelen een belangrijke rol in het bepalen van de identiteit van een stad.
- Ontstaan van culturele broedplaatsen/ateliers in leegstaande panden: Leegstand in steden wordt steeds vaker opgevuld door (pop-up) kunstgalerijen, ateliers en culturele broedplaatsen/genootschappen.
- Meer internationale oriëntatie: Individuele kunstenaars en kunstinstellingen richten zich in toenemende mate op het buitenland.
- Regelgeving neemt toe, nieuwe geldstromen komen moeizaam van de grond: De regelgeving omtrent kunst is toegenomen, terwijl het cultuurveld juist informeler en flexibeler is geworden. De sponsoring van en particuliere giften voor kunst en cultuur nemen af, waar private sponsoring en crowdfunding groeien.
- Kennis en vakmanschap in de erfgoedsector staan onder druk: Verminderde hoeveelheden nieuwkomers en vergrijzing zorgen in de erfgoedsector voor een verlies van kennis en vakmanschap. Dit roept vragen op over de instandhouding van bijvoorbeeld monumentenzorg en de rol van de gemeente daarin.

3.2 Sector Onderwijs

Onderdelen	De sector onderwijs bestaat uit 5 openbare basisscholen (onder schoolbestuur ISOB), 7 bijzondere basisscholen (die onder Stichting Tabijn of Stichting Flore vallen), 1 basisschool voor Speciaal Onderwijs (Stichting Aloysius) en drie scholen voor Voortgezet Onderwijs (vallend onder SVOK of VMBO Groenschool Noord-Kennemerland). Daarnaast vallen gymlokalen, het voormalige pand van de Augustinusschool, Duinrand en de noodlokalen van de Kerkuil onder deze sector. Vanaf het schooljaar 2017/2018 komt er een vrije school in Castricum. Peuterspeelzalen, BSO's en kinderopvang vallen niet onder deze sector maar onder de sector Welzijn en worden gezien als commerciële activiteit.
Meest recente beleid	Het bestaande IHP Onderwijs (t/m 2016) wordt geactualiseerd tot 2017 – 2021. De rapportage is juni 2017 gereed.
Belangrijkste speerpunten	▪ 'Gemeente Castricum staat open voor een breed onderwijsaanbod, zowel op gebied van basisonderwijs als voortgezet onderwijs. Daarbij wordt in de huidige tijd rekening gehouden met teruglopende leerlingaantallen. Door samenbrengen van bestaande scholen is het mogelijk om onderwijsaanbod verspreid door de gemeente beschikbaar te houden. ▪ Uitgangspunt daarbij is dat kinderopvang wordt gezien als een commerciële activiteit, die de gemeente niet faciliteert.¹³
Verenigingen en partijen	In totaal beschikt de gemeente Castricum over 13 basisscholen en 3 scholen voor Voortgezet Onderwijs. De scholen zijn: 1) J. van Stolbergsschool (ISOB); 2) De Sokkerwei (ISOB); 3) Montessorischool (ISOB); 4) De Klimop (ISOB); 5) Basisschool Helmgras (voormalige Augustinusschool + Toermalijn) (Tabijn); 6) De Cunera (Tabijn); 7) Paulusschool (Tabijn); 8) Visser 't Hooftschool (Tabijn); 9) De Brug (Voormalige St. Jacobusschool + St. Johannesschool, Akersloot) (Flore); 10) Rembrandtschool (Akersloot) (ISOB); 11) De Kerkuil (voormalige Pax Christi + St. Maartensschool, Limmen) (Flore); 12) Het Kleurenorkest (Limmen) (Flore);

¹² Publicatie van de Raad voor Cultuur (2016)

¹³ Beleidsinventarisatie integrale visie Publieke Bekostiging (sport, welzijn, cultuur & onderwijs; juli 2016)

	13) Jac P. Thijsse College (SVOK); 14) Bonhoeffer College (SVOK); 15) Clusius College (VMBO groen Noord-Kennemerland); 16) Antoniussschool (Aloysius).
Accommodaties	Binnen deze sector vallen 25 gemeentelijke accommodaties. Dit zijn: 1) J. van Stolbergschool; 2) Montessorischool; 3) Rembrandtschool; 4) De Klimop; 5) Sokkerwei (school incl. kunstkeet en BSO); 6) Paulusschool; 7) De Brug; 8) Helmgras (voormalig gebouw van de Toermalijn, met drie bijgebouwde lokalen); 9) Kleurenorkest (Hogeweg 55, Limmen) 10) Visser 't Hooft school; 11) De Kerkuil (eigendom Flore); 12) De Kerkuil (4 noodlokalen, gemeente-eigendom, nu in gebruik door Toonbeeld en de bibliotheek); 13) Cunera school; 14) Antoniussschool (Heereweg 100); 15) Professor Winklerlaan 2 (eigendom gemeente Castricum); 16) Jac. P. Thijsse College; 17) Bonhoeffer College; 18) Gymlokaal J. van Stolberg; 19) Gymlokaal 1e Groenelaan; 20) Gymlokaal Walingstuin; 21) Gymlokaal Rooseveltlaan; 22) Gymlokaal Vondelstraat; 23) Gymlokaal Mozartlaan Akersloot; 24) Sportzaal Hogeweg Limmen; 25) Gymzaal de Bloemen (gymzaal uit 2000).
Financiën	Boekwaarde € 20.293.3575, WOZ-waarde € 44.106.000, Werkelijke kosten € 2.379.321 (begroot € 2.739.100), werkelijke opbrengsten € 257.389 (begroot € 276.200). Subsidies: geen, betreft algemene uitkering (wel via o.a. 'welzijn')
Verdere bijzonderheden	Op onderwijsgebied hebben de afgelopen jaren een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden in Castricum: ▪ Er is sprake van leerlingenkrimp. Deze krimp is met name te merken bij ISOB en in Castricum-oost. De Cunera School heeft echter te maken met groei. ▪ De St. Johannesschool en de St. Jacobusschool in Akersloot (beide Stichting Flore) zijn op 1 augustus 2013 gefuseerd tot basisschool De Brug; ▪ Per 1 augustus 2015 zijn ook de Augustinusschool en de Toermalijn (beide Stichting Tabijn) gefuseerd. De scholen hebben hun intrek genomen in het pand van de Toermalijn, waar drie lokalen bijgebouwd zijn. De naam van de nieuwe school is Basisschool Helmgras; ▪ Het voormalige gebouw van de Augustinusschool is niet teruggevalen aan de gemeente. Stichting Tabijn heeft besloten het gebouw aan te houden in verband met ruimtetekort bij de Paulusschool en een aantrekkelijke huurvraag van het Clusius College; ▪ De Pax Christi school en de St. Maartensschool in Limmen zijn in augustus 2015 samen verdergegaan onder de naam 'De Kerkuil'; ▪ Het voormalige gebouw van de Pax Christisschool is nu in gebruik door Basisschool het Kleurenorkest; ▪ Bij De Kerkuil staan vier noodlokalen, die eigendom zijn van de gemeente. Deze lokalen worden nu niet gebruikt voor onderwijsdoeleinden (in drie lokalen is een bibliotheek gevestigd en van het andere lokaal maakt muziekschool Toonbeeld gebruik. De lokalen zijn onttrokken aan de onderwijsbestemming; ▪ Momenteel praten de schoolbesturen Stichting Tabijn en ISOB over een Brede School in Castricum-Oost, waarin de scholen Visser 't Hooft, De Klimop en de Montessorischool gezamenlijk worden gehuisvest. ▪ De aanvraag van de 'Initiatiefnemers Vrije School' om een Vrije School te vestigen in Castricum. De School start met i.i.g. 2 klassen in september 2017. ▪ Het sluiten van gymlokalen door gymlessen zoveel mogelijk te geven in sporthallen is al enige tijd een speerpunt van de gemeente, maar in de praktijk zijn er nog geen gymlokalen gesloten

3.2.1 Trends en ontwikkelingen Onderwijs

Op het gebied van onderwijs spelen de volgende trends:

- Doordecentralisatie: Dat betekent dat de gemeente (een deel van) het geld dat in de Algemene Uitkering zit voor onderwijshuisvesting rechtstreeks kan doorstorten aan de schoolbesturen. De verantwoordelijkheid voor onderhoud en nieuwbouw ligt dan geheel bij de schoolbesturen. De gemeente behoudt echter de zorgplicht voor goede onderwijshuisvesting (de gemeente Castricum heeft ervoor gekozen om het geld voor nieuwbouw niet door te decentraliseren).
- Terugloop in het aantal leerlingen door ontgroening: Pas in 2025 zal het aantal jongeren (0-20 jaar) in Castricum weer gaan toenemen. Dat betekent dat er tot die tijd een terugloop zal zijn in het aantal leerlingen, wat het zoeken van efficiënte oplossingen voor onderwijshuisvesting een belangrijk aandachtspunt maakt.
- Brede scholen en IKC's: Gezien de ontgroening (en daardoor ontstaande leegstand) en de groeiende vraag naar integrale oplossingen voor kinderopvang blijft het ontwikkelen van Brede Scholen en IKC's nodig voor het creëren van een breed aanbod, terwijl tegelijk gekeken moet worden naar ruimte-efficiënte oplossingen.
- Passend onderwijs: 'Passend onderwijs' is maatwerk binnen het reguliere onderwijs. Het doel hiervan is om – dicht bij huis – zo goed mogelijk onderwijs te bieden aan ieder kind/iedere jongere, ongeacht zijn of haar zorgbehoefte. Schoolbesturen voor zowel Basisonderwijs als Voortgezet Onderwijs hebben sinds augustus 2014 een zorgplicht. Schoolbesturen zijn verplicht om kinderen een zo goed mogelijke plek in het onderwijs aan te bieden. Hierbij wordt samengewerkt in regionale samenwerkingsverbanden.
- Onderwijskundige vernieuwingen: Er zijn verschillende onderwijskundige vernieuwingen gaande die van invloed zijn op het ruimtegebruik binnen schoolgebouwen. Het passend onderwijs bijvoorbeeld kan een reden zijn om meer of kleinere ruimtes nodig te hebben. Het inzetten van kleinere ruimtes om kleine groepjes leerlingen apart te kunnen nemen is sowieso een steeds vaker voorkomend gegeven. Dit kan een reden zijn om formeel leegstaande lokalen niet te bestempelen als leegstand.
- Locatie van bewegingsonderwijs: Met betrekking tot huisvesting en bereikbaarheid geldt de afstand tot de gymzalen conform de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Die afstand is tevens van belang met het oog op efficiënte lestijd.

3.2.2 Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

In het concept van 'Een toekomstbestendig perspectief voor de scholen in Castricum', [ref: 916149] is over het Programma Publieke Bekostiging opgenomen dat dit is gericht op het aanbrengen van meer samenhang tussen diverse beleidsterreinen om doelmatig en optimaal gemeentelijke middelen in te zetten. Voor huisvesting betekent dat het optimaliseren van bezetting en benutting. In de sessies die zijn georganiseerd (laatste kwartaal van 2016) in het kader van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) zijn ook kaders en stellingen meegenomen die betrekking hebben op de Publieke Bekostiging. De uitkomst is beknopt als volgt:

3.2.2.1 Medegebruik & verhuur:

Schoolbesturen staan open voor samenwerking, in ieder geval in de vorm van medegebruik en verhuur van ruimte in de scholen. Wellicht is meer optimalisatie en benutting te behalen indien medegebruik niet 'sec' onderwijs gerelateerd moet zijn. Voorgesteld wordt om dit te verbreden naar 'verhoudt zich tot het onderwijs'. De praktische obstakels zijn ook een punt van aandacht (Wet Markt & Overheid, beheer en inrichting). Gezien de verwachte toename van leegstand in de scholen wordt er vanuit dit IHP de volgende speerpunten voorgesteld:

- Organiseer ontmoeting tussen de sectoren/beleidsterreinen
- Werk gezamenlijk een voorstel uit ten aanzien van het toetsingscriterium en de randvoorwaarden om medegebruik en verhuur praktisch beter te faciliteren.

Voor de gemeente geldt in dit verband dat extra ruimte voor scholen ook een neveneffect van "concurrentie" in de markt sorteren. Bijvoorbeeld een balletvereniging die i.p.v. in een sporthal naar een aula van een school gaat. Op basis van het definitieve IHP dienen dergelijke zaken opnieuw tegen het Programma Publieke Bekostiging gehouden te worden. Sommige VO-scholen verhuren al gymlokalen. Hierop heeft de gemeente momenteel geen invloed qua gebruik of tarieven.

3.2.2.2 Beweging(onderwijs)

Mogelijk wordt landelijk een uitbreiding van het aantal klokuren bewegingsonderwijs doorgevoerd. Dat is direct van invloed op accommodaties voor bewegingsonderwijs. De schoolbesturen anticiperen momenteel niet op een toename van het bewegingsonderwijs. Indien dit toch aan de orde is, blijven waarschijnlijk zaken als afstand van school tot de accommodatie, veiligheid en bereikbaarheid van belang.

3.2.2.3 Integrale Kindcentra/Brede school

De basisscholen blijven graag voorzien in een vorm van buitenschoolse opvang, peuterspeelzaal of kinderopvang. Deze voorzieningen dragen bij aan het gebruik en functionaliteit van de scholen en hebben ook een positief effect hebben op de leefbaarheid in de kernen en wijken. Deze voorzieningen heffen een deel van de leegstand op. Er is geen directe aanleiding om gezamenlijk een brede ambitie op dit terrein te formuleren. In het kader van de IKC-ambitie in Castricum oost ontwikkelen de betrokken schoolbesturen wel een inhoudelijke visie en ambitie.

3.2.2.4 Duurzaamheid en binnenklimaat

In het vorige IHP zijn duurzaamheid en binnenklimaat als aanvullende beleidsthema's geïntegreerd. Naar aanleiding van de plannen in het vorige IHP is het nodige gerealiseerd op deze onderwerpen. Voor de scenario's in dit IHP geldt dat duurzaamheid is verankerd in nieuwbouw scenario's. Dit betekent dat de normkostenvergoeding wordt aangevuld met 10%.

3.2.2.5 Conclusies IHP (concept!)

In de definitieve eindrapportage worden thema's zoals de Normvergoeding/bouwbesluit, Schoolzones en Beweegpleinen nog uitgewerkt. Evenwel kan gesteld worden dat van invloed zijn:

- de ontwikkeling van een brede school in Castricum-Oost;
- de mogelijke vestiging van een vrije school in Castricum;
- de verschillen in leegstand enerzijds en 4 tot 6 nieuwe lokalen als tijdelijke uitbreiding in te zetten anderzijds. Dit vereist continue aandacht;
- de woningbouwontwikkeling in Castricum-West waardoor BS Cunera groeit in plaats van de verwachte krimp.

Ad: De verwachting dat op termijn er minder onderwijshuisvesting noodzakelijk is blijft overeind, maar blijkt tussentijds onderhevig aan diverse ontwikkelingen en wijzigingen. Zeker voor de mogelijke uitbreiding van de Cunerashool geldt in dat geval een uitzondering / maatwerkregel ten opzichte van het kader: 'aanvullende nieuwbouw is niet aan de orde'.

3.3 Sector Sport

Onderdelen	Binnen deze sector worden onder 'sport' verstaan: Alle sportactiviteiten die worden georganiseerd door de sportorganisaties die aangesloten zijn bij het Nederlands Olympisch Comité Nederlandse Sportfederatie (NOC*NSF). Daarnaast vallen andere manieren van bewegen/sportieve recreatie, zoals wandelen, fietsen en spelen, ook onder de sector Sport.
Meest recente beleid	Sportbeleid 2013-2016
Belangrijkste speerpunten	▪ 'Sport is geen doel op zich, maar een middel om via een integrale aanpak andere effecten te bereiken: Sociale cohesie, gezondheid en het persoonlijk welzijn (verbindend element).'¹⁴ De sportsector heeft daarmee al raakvlakken met de sectoren onderwijs en welzijn. Een integrale aanpak is daarom onontbeerlijk. ▪ Rijksbeleid: Meedoen door Sport, Gezond door Sport en Sport aan de top (top 10 notering beste sportlanden van de wereld). ▪ De gemeente Castricum heeft een voorwaardenscheppende rol, vooral door het realiseren en in stand houden van toekomstbestendige accommodaties. Daarnaast vervult de gemeente een stimulerende rol op het gebied van sport en bewegingsactiviteiten¹⁵.
Verenigingen en partijen	Binnen de sector sport zijn 67 verenigingen en partijen bekend. Dit zijn: 1) AMAK Marathonafdeling; 2) AMAK Wandelaafdeling; 3) Atletiekvereniging Castricum AVC; 4) Badmintonclub Limmen; 5) Badmintonvereniging Castricum; 6) Badmintonvereniging Space Shuttle; 7) Basketbalvereniging ABC AXION; 8) Basketbalvereniging The Sea Devils; 9) Castricumse Invaliden Sportclub (CIS); 10) Castricumse Rugbyclub; 11) Catamaranvereniging Castricum; 12) Damclub De Broeikas;

¹⁴ Beleidsinventarisatie Integrale Visie Publieke Bekostiging (Sport, Welzijn, Cultuur & Onderwijs; juli 2016)

¹⁵ Sportnota 2013 - 2016

	13) Duivensportver. De Gouden Wieken; 14) Eerste Zaanse Zweefvliegclub; 15) Fietsclub Kennemer-Toer-Club; 16) Freakwave Branding Surfvereniging; 17) Gymnastiekvereniging Beter Bewegen; 18) Gymnastiekvereniging DOS; 19) Gymnastiekvereniging TIOS; 20) Gymnastiekvereniging W.W.S.V.; 21) Handbalvereniging Meervogels; 22) Handbalvereniging CSV; 23) Hengelaarsvereniging Limmen; 24) Hengelsportvereniging Castricum; 25) IJclub Akersloot; 26) Jeu de Boules vereniging de Stetters; 27) Jeugd visclub Saman Beet; 28) Jeugdschaakvereniging "De Pioniers" Castricum; 29) Jeugdvisclub De Sander; 30) Judoclub Groefsema; 31) Kennemer Invaliden Sportclub; 32) Korfbalvereniging Helios; 33) Limmer IJclub; 34) Mixed Hockey Club Castricum; 35) Onderwatersport Vereniging De Lamantijn; 36) Rad Stars Vitesse (Honk- en softbalvereniging); 37) Rijvereniging en Ponyclub Starrenburg; 38) Schaakvereniging Bakkum; 39) Schaakvereniging Castricum; 40) Schaakvereniging Vredenburg; 41) Schietsport Vereniging De Vrijheid Castricum; 42) Sport- en cultureel centrum De Lelie; 43) Squashvereniging Reflex; 44) Tafeltennisvereniging Castricum; 45) Tafeltennisvereniging Limmen; 46) Tennisclub Bakkum; 47) Tennisvereniging Castricum; 48) Tennisvereniging Akersloot; 49) Tennisvereniging Limmen; 50) Vereniging Kennemer Ijsbaan; 51) Vitesse '22; 52) Voetbalvereniging F.C.Castricum; 53) Voetbalvereniging Limmen; 54) Voetbalvereniging Meervogels '31; 55) Volleybalvereniging Axmeriscota; 56) Volleybalvereniging Croonenburg; 57) Volleybalvereniging Oranje Wit; 58) Waterskiclub Akersloot; 59) Watersportvereniging Limmen; 60) Zaalvoetbalvereniging ZVC; 61) Zaalvoetbalvereniging A.Z.V.; 62) Zaalvoetbalvereniging De Enterij; 63) Zeevisvereniging "De Salamander"; 64) Zwem en waterpolovereniging Aquafit; 65) Zwembad de Witte Brug.
Accommodaties	Binnen deze sector vallen 25 accommodaties (met deels gemeentelijke betrokkenheid). Dit zijn: 1) Handbalcomplex Boschweg Akersloot; 2) Tenniscomplex Boschweg 7a (alleen grond); 3) Tenniscomplex Boschweg 7b (alleen grond); 4) Sporthal de Enterij; 5) Centrum De Lelie (+zaalruimte); 6) Zwembad de Witte Brug; 7) Cloppenburg (VV Meervogels); 8) Voetbalcomplex (VV Limmen); 9) Noord-End (VV Castricum); 10) Noord-End (Korfbalvereniging Helios); 11) De Puikman (VV Vitesse); 12) Wouterland Jeu de Boules (eigenaar gemeente); 13) Wouterland (Handbalvereniging Castricum); 14) Wouterland (Rugbyvereniging Castricum); 15) Wouterland de Salamander;

	16) Wouterland Hockey; 17) Wouterland Jeu de Boules (eigenaar Jeu de Boules); 18) Wouterland Hockey (eigenaar: Stichting Sportaccommodatie) 19) Wouterland Hockey (gemeente-eigendom) 20) Wouterland CRB; 21) De Duinloper (AVC en beachvolleybal); 22) Noord-End kunstgras VV Castricum; 23) Wouterland kunstgras Hockey; 24) Sporthal de Bloemen (twee zalen uit 1975); 25) Clubhuis LR/PC Starrenburg.
Financiën	Boekwaarde 2.315.027, WOZ-waarde € 11.407.000, Werkelijke kosten € 781.309 (begroot € 768.000), werkelijke opbrengsten € 77.893 (begroot € 94.000) Subsidies: € 536.197,20
Verdere bijzonderheden	- Fusie 2002: De veldhuren van grasvelden zijn toen geharmoniseerd, de overige huren niet. De onderhoudsafspraken over de grasvelden verschillen wel. - In 2004 zijn de zaalhuren al eens geharmoniseerd. - De Witte Brug exploiteert nu ook sporthal de Enterij. De gemeente doet het onderhoud van de Enterij en de sporthal De Lelie in Akersloot, de rest van de partijen doen het onderhoud zelf. - Streven is om zoveel mogelijk losse gymzalen af te stoten. Tot nu toe zijn er geen afgestoten. - Lichtmasten zijn deels gemeente-eigendom (vervanging lampen is verantwoordelijkheid verenigingen). - Overschot van sporthallen. 1 op 20.000 inwoners is normaal volgens landelijke benchmarks, hier zijn er drie op 36.000 inwoners. - Het Bonhoeffer College heeft nu gymnastiek bij het kunstgrasveld van de hockeyclub, maar fietst op weg daarnaartoe langs Puikman/Vitesse.

3.3.1 Trends en ontwikkelingen Sport en Bewegen

Op het gebied van Sport en Bewegen zijn momenteel de volgende ontwikkelingen te zien:

- Een ruime meerderheid van de Nederlandse bevolking doet nog steeds aan sport, waarvan de helft tenminste twee keer per week actief is.
- Ongeorganiseerd sporten is in Nederland de vorm van sportbeoefening die het meest voorkomt: 52% van de bevolking sport ongeorganiseerd. (Denk hierbij aan toerfietsen/wielrennen, wandelen, zwemmen, schaatsen, skeeleren en hardlopen).
- Door vergrijzing worden sport- en beweegactiviteiten die tot op hoge leeftijd kunnen worden beoefend (denk aan wandelen, fietsen, koersbal, vissen, jeu de boules, golfen en denksporten) populairder.
- Bewegingsactiviteiten vinden niet meer alleen plaats bij sportverenigingen, maar steeds meer (25% van de bevolking) bij commerciële sportaanbieders zoals zeilscholen, maneges, golfclubs, sportscholen en fitnesscentra. Vooral fitness is heel populair geworden (12% van de totale bevolking¹⁶).
- Op landelijk niveau wordt binnen het sportbeleid steeds meer bewegingsbeleid opgenomen. Een voorbeeld hiervan is de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen (NNGB).¹⁷

3.3.2 Opmerkingen binnensport

In deze fase van inventarisatie en analyse is opgemerkt dat er verschillende contracten voor de sporthallen zijn. Echter, een uitvoerige benchmark, analyse van bezettings- en dekkingsgraden behoort niet tot de kaders van de opdracht voor het Programma Publieke Bekostiging. Er gelden verschillende tarieven en voorwaarden m.b.t. de exploitatie en bijdrage vanuit de gemeente. Dat leidt tot verschillen in beleving van werkelijke en 'verkapte' subsidie, bijvoorbeeld door een verlaagd huurtarief. Harmoniseren is gewenst en kan conform voorgestelde subsidiebeleidsregels. Ten aanzien van de norm voor sporthallen wordt opgemerkt dat dit een norm betreft die enkel refereert aan landelijk perspectief, inwonersaantallen en sportruimte. Maar niet ingaat op functioneel gebruik van de accommodatie, bijvoorbeeld door evenementen, als ontmoetingsfunctie in een dorp etc. Het is raadzaam deze onderlinge verhoudingen wel nader te onderzoeken om weloverwogen te besluiten over behoud, renovatie en/of vernieuwing van sportruimten.

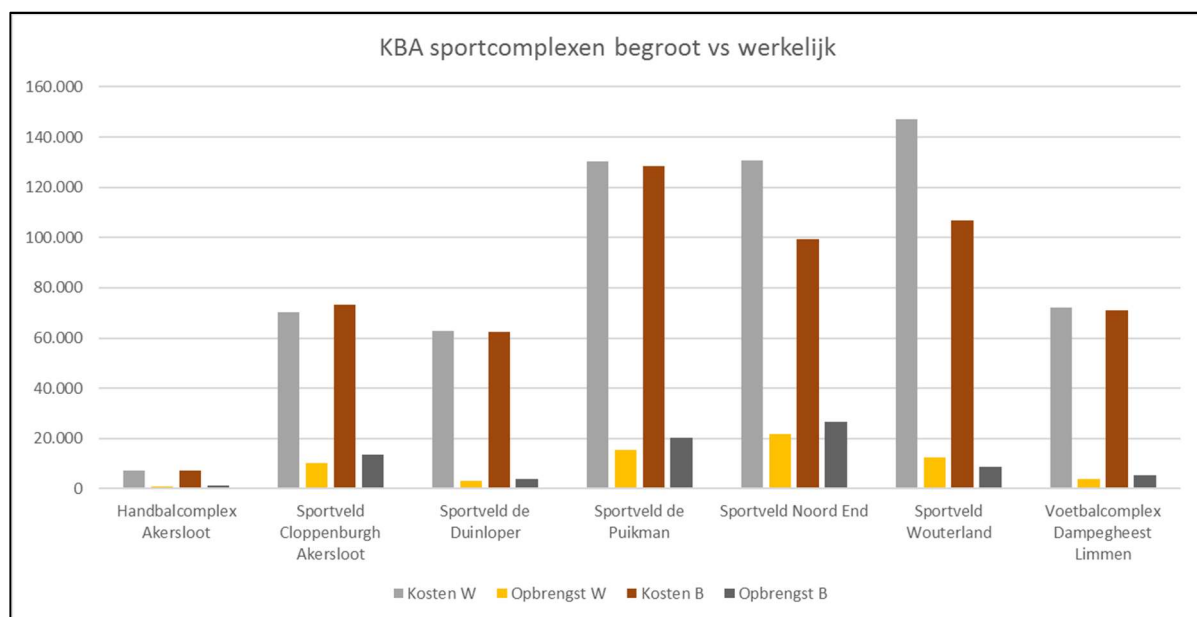
¹⁶ Bron: Nationale Fitnessmonitor

¹⁷ Trendrapport "bewegen en gezondheid"

3.3.3 Voorbeeld Buitensport

De gemeente draagt deels zorg voor beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties. Dit is het uitvoerend beheer door gemeentelijk personeel (inclusief overhead, niet inzichtelijk in de kostenpost), bezit en onderhoud van materieel en het gebruik daarvan onder gemeentelijke regie.

Sportcomplex	Boekwaarde	WOZ-wrd	Kosten W	Opbrengst W
Handbalcomplex Akersloot		87.000	7.228	1.062
Sportveld Cloppenburg Akersloot	29.433	586.000	70.140	10.352
Sportveld de Duinloper	312.984	418.000	62.735	3.199
Sportveld de Puikman	88.207	558.000	130.472	15.528
Sportveld Noord End	487.026	483.000	130.569	21.675
Sportveld Wouterland	423.287	1.479.000	147.203	12.545
Voetbalcomplex Dampegheest Limmen	134.460	443.000	72.144	3.740
Eindtotaal	1.475.397	4.054.000	620.490	68.101
begroot:			548.700	80.000

Veel gemeenten hebben zich in de afgelopen jaren georiënteerd op dergelijke uitvoeringstaken, zoals beheer & exploitatietaken van zwemvoorzieningen en binnensport-accommodaties. In Castricum is op dit punt nog geen stap gemaakt van 'zorgen voor....naar zorgen dat ...'. De gemeente verleent de dienst zelf. Er moet worden gekeken naar de algehele organisatie voor een meer regisserende rol.

Landelijk gezien worden publieke zwembaden in de regel geëxploiteerd buiten de gemeentelijke organisatie, meestal door commerciële marktpartijen. Commerciële exploitatie is aantrekkelijk in verband met personele aspecten, energie en onderhoud. Voor gemeentelijke zwembaden geldt dat:

- slechts 27% van de exploitatie nog door de gemeente zelf wordt verricht;
- in 2009 circa 68% van de zwembaden 'particulier' werd geëxploiteerd, tegen 36% in 1988;
- de entreprijzen (opbrengsten) van zwembaden staan niet in verhouding tot de kosten.

Zwembadexploitanten richten zich ook op exploitatie van binnensportaccommodaties maar niet of nauwelijks op buitensportaccommodaties. Die worden in de regel gehuurd door sportverenigingen.

- In circa 80% van de gemeenten is één of meer van de buitensportaccommodaties 'geprivatiseerd', waarvan circa 32% volledig en 21% gedeeltelijk.
- De verwachting is dat het percentage geprivatiseerde buitensportaccommodaties toeneemt.
- Er is nauwelijks incidenteel particulier gebruik (doelgroepen, recreatie etc.). Verhuur en programmering worden dan ook meestal door de gemeenten zelf verzorgd of zijn ondergebracht bij samenwerkingspartners zoals sportservice of sportbedrijven.

Van 'Privatisering van buitensportparken' of 'het uitbesteden van onderhoudstaken' is al sinds de jaren '80 bekend dat het niet goed loopt¹⁸. Niet zelden kwam het geprivatiseerde weer terug naar de gemeente. Achteraf bleek regelmatig dat niet was gereserveerd voor vervangings- en onderhoudsinvesteringen. Verenigingen kloppen in voorkomende gevallen dan toch weer aan bij de gemeente mede omdat de grond in veel gevallen van de gemeente is en blijft. Deze geschiedenis is iets om rekening mee te houden in nieuwe privatiseringsprocessen.

Bevindingen met betrekking tot sportvelden:

- Het voorbeeld van een verschil tussen 'direct beïnvloedbare' en 'niet direct beïnvloedbare' financiën is de wijze van beheer en onderhoud etc. is beïnvloedbaar. De keuze bestaat uit eigen beheer of outsourcen, of over laten aan de verenigingen zelf. Niet beïnvloedbaar zijn in de regel kapitaallasten, onderhoudskosten eigenaar etc.
- Opvallend: de formatie is circa 4,25 FTE met een gemiddelde som van €45.480 per FTE. Dat is in relatie tot bijvoorbeeld outsourcen een relatief forse loonsom¹⁹.
- In beeld gebracht dient te worden de opbouw van de formatie, inzicht in- en uitdiensttreding, schaal/periodiek etc., contractvorm bepaald / onbepaald tijd etc.
- De formatie lijkt vastomlijnd met veel onbepaalde tijd en nagenoeg voltijd contracten.

3.4 Sector Welzijn

Onderdelen	...
Meest recente beleid	Integraal beleidskader sociaal domein 2016-2018 (160301), 2016
Belangrijkste speerpunten	De missie voor het sociaal domein luidt als volgt: "We zetten in op een samenleving waarin het welzijn van onze inwoners centraal staat en waarin inwoners zich bij elkaar betrokken voelen. Daar waar nodig faciliteert de gemeente dat inwoners ondersteuning vinden/ krijgen zodat zij zoveel mogelijk zelfredzaam worden of blijven en eigen regie kunnen voeren over hun leven". Speerpunten: 1. Zelfredzaamheid en eigen regie; 2. Preventie en vroeg-signalering; 3. Integraal werken en maatwerk; 4. Ruimte aan maatschappelijke initiatieven; 5. Experimenteren. ²⁰
Verenigingen en partijen	48 incl. peuterspeelzalen en KDV (= particulier of bij onderwijs)
Accommodaties	Binnen deze sector vallen slechts 4 gemeentelijke accommodaties. Dit zijn: ▪ 't Kruispunt Stichting Welzijn Ouderen ; ▪ De Tuin van Kapitein Rommel; ▪ "Rode Kruis-gebouw" (ontwikkellocatie, gebouw wordt gesloopt); ▪ Stichting Dorpshuis De Kern (alleen grondpositie, recht van opstal).
Financiën	Boekwaarde 638.891, WOZ-waarde € 1.808.000, Werkelijke kosten € 66.122 (begroot € 70.500), werkelijke opbrengsten € 49.676 (begroot € 44.800) Subsidies: € 1.266.033,59
Verdere bijzonderheden	▪ Het nieuwe beleid voor het Sociaal Domein is al opgesteld in BUCH-verband, bij de rest van het beleid (andere sectoren) is dat geen vereiste; ▪ Stichting Welzijn Castricum krijgt bijna 100% subsidie; ze krijgen ook geld uit het oranjefonds. ▪ Gemeente zit al jaren op de nullijn qua indexeringen (sinds zes jaar ongeveer, 2011), maar de personeelslasten stijgen; ▪ Bijeenkomst visie jongerenwerk: Doel was visie document, de raad wil een uitvoeringsplan voorgelegd hebben ter besluitvorming. In hoeverre wil de gemeente zelfredzaamheid van instellingen stimuleren? ▪ Welzijnssubsidies nemen een behoorlijk deel van het totale subsidiebedrag in beslag; ▪ Samenwerking: Hoogste kostenposten personeel, huur en automatisering, hier liggen mogelijkheden samen met andere partijen. ▪ Kleine subsidies: Maximaal drie jaar, kleine instellingen.

¹⁸ Factsheet Exploitatie en beheer van buitensportaccommodaties, Mulier Instituut, mei 2013.

<https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2512&m=1422883167&action=file.download>

¹⁹ Gerelateerd aan adviespraktijk en aanbestedingsresultaten, o.a. uitbesteding buitensport Hilversum 2009 etc.

²⁰ Integraal beleidskader sociaal domein 2016 -2018, één kader voor Werk en Inkomen, Wmo en Jeugdhulp voor de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo.

3.4.1 Trends en ontwikkelingen Welzijn

Op het gebied van welzijn speelt het volgende:

- Zelfredzaamheid: Het stimuleren en zo lang mogelijk inzetten op zelfredzaamheid van inwoners geniet nog steeds groeiende aandacht. 'Het sociaal domein zodanig organiseren dat mensen op eigen kracht, al dan niet met (informele) ondersteuning hun leven kunnen leiden en dat er voorzieningen zijn – in welke vorm ook – op het moment dat mensen deze nodig hebben' is hoe gemeente Castricum haar rol hierin bestempelt in het huidige beleid.
- Technische uitvindingen: Domotica ondersteunen het stimuleren van zelfredzaamheid.
- Verschuiving van taken en verantwoordelijkheden (binnen zorg en welzijn): De gemeente was al betrokken bij onderwijs, kinderopvang, sociale werkvoorziening, mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk. Sinds 2015 zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor jeugdzorg, ondersteuning bij werk en inkomen voor alle mensen met arbeidsvermogen en het bieden van zorg aan langdurig zieken en ouderen. Deze verschuivingen vragen om andere gemeentelijke voorzieningen. Gemeente Castricum heeft hiertoe bijvoorbeeld sociale teams ingericht en diensten op het gebied van begeleiding en jeugdzorg ingekocht. Er wordt ingezet op 'preventief voor 'curatief', dus meer inzetten op begeleiding en voorkomen van instroom in de (dure) zorg.

3.5 Vastgoed-, grond- en accommodatiebeleid

Onderdelen	...
Meest recente beleid	Notitie accommodatiebeleid Gemeente Castricum (4 december 2012, geactualiseerd voor de periode 2015-2020)
Belangrijkste speerpunten	Het grootste deel van de gemeentelijke accommodaties betreft gebouwen voor onderwijs en sport. De huidige omvang van de gemeentelijke accommodaties en accommodaties die vanuit andere organisaties beschikbaar zijn (onder andere kerkgenootschappen, zorginstellingen en buitensportverenigingen) voldoet in ruime mate om de komende jaren de voornaamste maatschappelijke activiteiten te huisvesten. Een veranderende vraag naar maatschappelijke activiteiten zal op termijn leiden tot een veranderende vraag naar maatschappelijke accommodaties. Door de verdere vergrijzing en ontgroening zal de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen minder gericht zijn op jeugd (onderwijs en sport) en meer op ouderen (zorg en welzijn). De focus zal meer gericht zijn op kwaliteit en functionaliteit dan op kwantiteit. ²¹
Accommodaties	In totaal is sprake van 7 gemeentelijke accommodaties binnen gemeente Castricum. De meesten hiervan worden genoemd onder de verschillende sectoren. De overige gebouwen, die onder de programma's beleidsvoering, veiligheid, economisch of milieu vallen, zijn: ▪ Jachthaven Watersportvereniging Akersloot (afwatering, opstal) ▪ Gemeentehuis (hoofdgebouw) ▪ Onderkomen Buitendienst + kantoor ▪ Brandweerkazerne Akersloot (bruikleen) ▪ Brandweerkazerne Limmen (bruikleen) ▪ Garageboxen 4 stuks (aan sporthal vast gebouwd) ▪ E.H.B.O. afdeling Castricum (peil 2015: staat op nominatie van sloop)
Verdere bijzonderheden	Er is geen eenduidig beleid voor het gebruik van gemeentelijke accommodaties. Binnen de gemeente bestaan verschillende regimes voor het in gebruik geven van accommodaties (huur, recht van opstal, erfpacht gebouw, erfpacht grond, om niet in gebruik geven). Er is behoefte aan meer uniformiteit op dit vlak.

3.5.1 Maatschappelijk vastgoed

Onder maatschappelijk vastgoed worden gebouwen en terreinen met een publieke functie verstaan, waarbij meestal sprake is van gecombineerd gebruik- op het gebied van sport, welzijn, cultuur, onderwijs, maatschappelijke opvang en/of medische zorg.

Op het gebied van maatschappelijk vastgoed doen zich de volgende ontwikkelingen voor:

- Groeiende vraag naar transparantie van de overheid/gemeenten: Er wordt van overheden en gemeenten in toenemende mate transparantie verwacht over de kosten van maatschappelijk vastgoed en de kosten van subsidies voor maatschappelijke doeleinden.

²¹ Notitie accommodatiebeleid Gemeente Castricum (4 december 2012)

- Wet markt en overheid
- Vergelijking met de markt: Steeds vaker wordt maatschappelijk vastgoed één op één vergeleken met privaat vastgoed.
- Minder denken vanuit enkele objecten: Steeds vaker wordt gedacht in multifunctionele oplossingen, vanuit programma's, domeinen en gebieden in plaats van vanuit enkele objecten.
- Toenemende behoefte aan ouderenvoorzieningen en minder aan jeugdvoorzieningen door de verdere vergrijzing en ontgroening.
- De focusverschuiving van kwantiteit naar kwaliteit en functionaliteit.
- De benutting en bezetting van accommodaties komt door de bevolkingsontwikkeling en maatschappelijke ontwikkelingen in het geding. Het optimaliseren van de benutting van de gemeentelijke accommodaties is een steeds belangrijker opgave.
- Duurzaamheid krijgt een belangrijker karakter: Het concrete doel is in 2020 een CO2-reductie van 20% ten opzichte van 2008 door energiebesparing en door toepassing van duurzame energie. In het uitvoeringsprogramma zijn de onderwerpen verdeeld over vijf aandachtsgebieden en is aansluiting gezocht bij eerder geformuleerde speerpunten. De aandachtsgebieden zijn: duurzame energie, woningbouw, duurzame mobiliteit, utiliteit/bedrijven en de gemeentelijke organisatie. Communicatie is een belangrijk middel om de doelstellingen te behalen. Bij de meeste projecten heeft de gemeente (alleen) een faciliterende en stimulerende rol.

4. De bevindingen in perspectief

4.1 Inleiding

De samenleving verandert in een hoog tempo. De gemeente heeft er nieuwe taken bij gekregen op het gebied van jeugdzorg, arbeid en de Wmo. De gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo gaan de ambtelijke organisaties samenvoegen in BUCH-verband. Dit betekent dat de gemeentelijke organisatie opnieuw ingedeeld wordt en kritisch gekeken moet worden naar taken die samenvallen om dubbel werk te voorkomen. Castricum wenst vaker een beroep te doen op de zelfredzaamheid van inwoners en partners. De impact van sommige ontwikkelingen laat zich lastig voorspellen. Om tot een toekomstbestendig Programma Publieke Bekostiging te komen, is totale samenhang nodig tussen de visie en het beleid van de gemeente enerzijds en anderzijds tussen het beleid en de trends in de maatschappij. Voordat die samenhang er is, moeten nog een aantal stappen genomen worden. De analyse in dit hoofdstuk beschrijft wat hiervoor nodig is. We brengen per sector en beleidsterrein overstijgend enkele bevindingen in beeld. Uit de inventarisatie kan worden geconcludeerd dat de gemeente Castricum al op weg is als het gaat om integratie van de verschillende beleidsdomeinen.

4.2 Belangrijkste constatering

De belangrijkste bevindingen uit de inventarisatie van de verschillende beleidsdocumenten zijn:

- De (toekomstgerichte) beleidslijnen voor de verschillende programma's/sectoren zijn aanwezig en soms op hoofdlijnen samengevoegd.
- Er zijn nog weinig samenvoegingen op financieel niveau m.b.t. de beleidslijnen. Binnen de gemeente wordt gewerkt met meerjarenbegrotingen, maar niet met geactualiseerde financiële prognoses.
- Er is een gebrek aan historische dataoverzichten (nieuw financieel systeem 2014²²)
- De hernieuwde sportvisie moet nog in ontwikkeling genomen worden. Ook is het nodig om het huidige gebruik van sportaccommodaties en de toekomstige behoefte aan sportaccommodatie grondig in kaart te brengen.
- De gemeente is gestart met de initiatie van een platform waar vraag en aanbod naar maatschappelijk vastgoed bij elkaar komen, maar de lancering hiervan laat op zich wachten. Dat correspondeert niet met de urgentie om te besparen.
- Er is medio 2017 een hernieuwd IHP Onderwijs.
- De gemeente heeft haar beleid voor het toekennen van subsidies nog niet specifiek toegespitst op de in de Structuurvisie beschreven speerpunten.
- De gemeente heeft haar primaire taak niet scherp geformuleerd. Haar speerpunten en doelen zijn goed uitgewerkt, maar de spil, de primaire plichten en taken, kunnen scherper worden benoemd.
- De visie en speerpunten kunnen beter afgestemd worden op de ontwikkelingen in de samenleving.
- De gemeente heeft het stimuleren van crowdfunding, private sponsoring en burgerinitiatieven in beeld, maar nog niet concreet opgeactueerd of overgecommuniceerd. De gemeente heeft niet scherp welke nieuwe initiatieven met marktpartijen kunnen worden opgepakt en op welke manier deze kunnen worden opgepakt.
- Er is nog weinig eenheid in beleid en uitvoering van het in gebruik geven van maatschappelijk vastgoed aan organisaties.
- De ambtelijke samenvoeging BUCH vereist aandacht en energie. Sommige initiatieven, beleidstaken, uitvoeringen en afstemming met partners laten daardoor op zich wachten.

4.3 Bevindingen per beleidsdomein

4.3.1 Grondbeleid wordt in 2017 BUCH breed geactualiseerd

Grondbeleid is relevant indien het onderdeel uitmaakt of de opmaat vormt voor vastgoed beleid en het beheer en exploitatie hiervan. In Castricum wordt in principe een faciliterend - relatief passief - grondbeleid gevoerd. Als onderdeel van de uitvoeringsagenda wordt opgenomen dat een geactualiseerd en mogelijk actief grondbeleid wordt nagestreefd. Gemeentelijk uitgangspunt is om kosten voor ruimtelijke ontwikkeling maximaal bij de ontwikkelaar te verhalen. In het beleid zijn maatregelen voor borging en risicomanagement opgenomen. De continue monitoring maakt onderdeel uit van de actualisering van het BUCH brede beleid

²² De invoering van het nieuwe financiële systeem in 2014 is van belang voor de keuze voor het peiljaar 2015, wetende dat in dat boekjaar tevens wijzigingen zijn ingevoerd met betrekking tot de 3D's en rijks financiering daaromtrent.

4.3.1.1 Overweging: actief geactualiseerd grondbeleid

Uit de analyse blijkt dat de gehanteerde egalisereserve voor vergroten haalbaarheid sociale woningbouw past binnen visie om de leefbaarheid te stimuleren. In algemene zin is er ruimte voor ontwikkelingsgericht en visionair actief grondbeleid, mits dit onderdeel uit maakt van de actualisering. Uit een eigen visie blijkt dat in Castricum "zonder actieve houding van de gemeente de gemeentelijke ambities niet (of slechts beperkt) kunnen worden gehaald." Actief beleid biedt kansen op meer invloed op praktische en financiële aspecten wat risico's beperkt en efficiëntie oplevert. De minder rendabele projecten staan in balans met rendabele projecten.

4.3.2 Accommodatiebeleid

Over het accommodatiebeleid zijn de volgende bevindingen te noemen:

- Er is nog relatief weinig aandacht voor zelfredzaamheid en de afweging of alle partijen een gemeentelijke accommodatie nodig hebben. Mogelijkheden om leegstand op te vullen dienen eerst te worden overwogen.
- Hoewel het aantal gemeentelijke accommodaties volgens onderzoek van de gemeente 'in ruime mate voldoet om de komende jaren de voornaamste maatschappelijke activiteiten te huisvesten' en het optimaliseren van de benutting van de gebouwen als opgave wordt genoemd, wordt het afstoten van locaties nauwelijks genoemd (alleen kort in de beleidsinventarisatie en in relatie tot gymzalen).
- Er is geen eenduidig beleid bij het gebruik van gemeentelijke accommodaties. Per kern is het beleid verschillend en de meeste verschillen zijn historisch gegroeid. Harmoniseren kan tot optimaliseren van efficiëntie leiden. Liefst met zo min mogelijk nadeel door de gebruikers.
- Het lijkt noodzakelijk het bewerkstelligen van de website 'Locaties op maat', waar vraag en aanbod voor gemeentelijke accommodatie samenkomt, prioriteit te geven.
- Per inwoner wordt (op basis van de begroting voor 2012) € 200 euro uitgegeven aan huisvesting van maatschappelijke activiteiten
- Er is geen inzicht in het deel van de totale subsidies voor welzijn, zorg en cultuur (2,56 miljoen) dat gebruikt wordt voor accommodatie (volgens de Notitie Accommodatiebeleid).
- Volgens de Notitie Accommodatiebeleid staan er, behalve voor de uitbreiding van onderwijsgebouwen en zwembad / Noord End ontwikkeling, geen grote investeringen gepland
- In 2012 is een regiegroep vastgoedmanagement gestart ter verbetering van het vastgoedbeheer.
- Drietrapsaanpak: Is het waar mogelijk afstoten van gemeentelijk vastgoed een discussiepunt?
- "Commerciële partijen die gebruik maken van gemeentelijk vastgoed betalen een commercieel huurtarief". Er weinig sturing op het tarievenbeleid.
- Volgorde van financiële betrokkenheid van de gemeente: Onderwijs, Binnensport (Gymzalen, Sporthallen, Zwembad), Buitensport, Cultuur- en Welzijnsaccommodatie en Jongerencentra. Gebaseerd op de maatschappelijke ontwikkelingen en de speerpunten van de gemeente zou Welzijnsaccommodatie hoger in het vaandel kunnen staan.
- De ontwikkeling van de Brede Scholen is eerder een organisatorische uitvoering dan fysiek gebouwde accommodaties.
- Volgens de Notitie Accommodatiebeleid ontbreekt een samenhangende kapstok voor subsidiebeleid. De verordening is duidelijk, maar is meer een technisch kader voor de procedures. Slimme keuzes in toewijzing van subsidies is onder meer onderhevig aan de uitkomsten van de publieke bekostiging. Er kan meer aandacht besteed worden aan het 'werken over beleidsvelden heen'.

4.3.3 Overweging voor toepassing: VNG-model voorzieningen en accommodatieniveau

De VNG-commissie 'Spoorboekje voor maatschappelijke voorzieningen' heeft een publicatie uitgegeven waarin uitgewerkt is op welke wijze gemeenten het beste opgaven ter hand kunnen nemen om te investeren in mensen en hun leef- en werkomgeving. Sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk-fysieke (her)ontwikkeling van de gemeente, wijk of kern gaan hierbij hand in hand. Belangrijk is hoe gemeentelijke beleidsambities op sociaal-maatschappelijk terrein zo optimaal mogelijk vertaald worden naar een voorzieningenaanbod. Accommodaties van de maatschappelijke partners zijn belangrijke dragers van dit aanbod en de gemeente speelt doorgaans een grote rol. De handreiking biedt een stapsgewijze benadering, die antwoord geeft op de vraag of sociaal-maatschappelijke voorzieningen adequaat gehuisvest zijn om hun maatschappelijke taken te kunnen waarmaken²³. Twee belangrijke en samenvattende modellen in het spoorboekje zijn:

1. De voorzieningentrap: hulpmiddel bij afbakening van voorzieningen
2. Veranderopgave in beeld

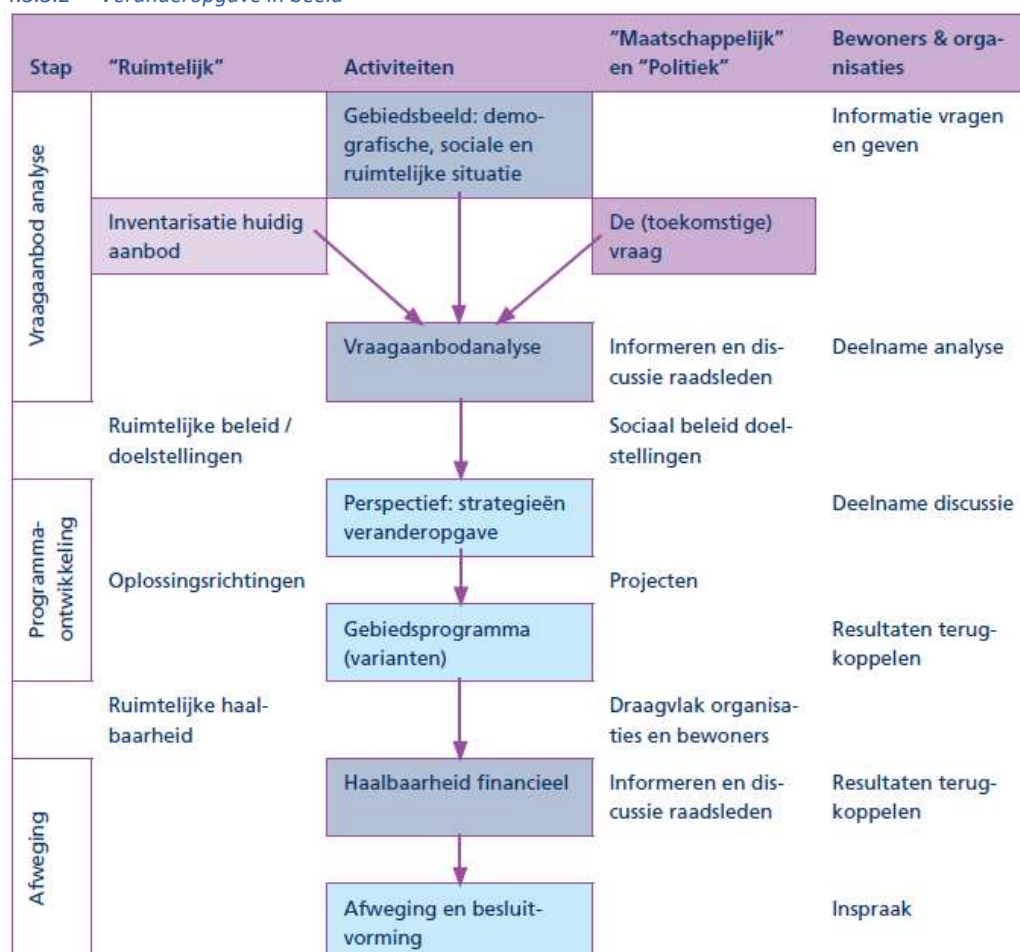
²³ Spoorboekje voor maatschappelijke voorzieningen, in uw gemeente, wijk of kern

4.3.3.1 De voorzieningentrap: hulpmiddel bij afbakening van voorzieningen

Niveau	Voorbeelden					
Regio	Maatschappelijke opvang	Schouwburg, drugs-hulpverlening	Theater	Nationaal museum	Zwemparadijs	Leisure centrum Meubelboulevard
Gemeente	Informatiepunt publiek, School voor voortgezet onderwijs	Cultureel centrum, sporthal	Lokaal zwembad, centrum Jeugd en Gezin Peuterspeelzaal	Lokaal museum	Tennisparken, muziekschool	Winkelcentra, commerciële sportscholen
Kern	Basisschool, Basisschool en de gemeentelijke gymzalen, buitenschoolse opvang	Sportparken (voetbal, korfbal, hockeyvelden), gymzalen Bibliotheek	Wijkcentrum en dorpshuizen, Sporthallen van externe exploitanten	Zorgsteunpunt, bijzondere woonvormen Sociaal-culturele accommodaties in bezit van gemeente	Huisartsen, kinderdag verblijven	Kerk, apotheek, buurtsuper
Buurt	Ontmoetingsplekken, voetbalveldjes	Peuterspeelzaal	Atelier, oefenruimte	thuiszorg		
Woonblok	Speelpleinen					
	Maximaal	Verantwoordelijkheid gemeenten				Minimaal

De raad neemt een besluit over een scenario van het voorzieningenprogramma. Op basis hiervan kan het college opdracht geven tot het aangaan van een coalitie met maatschappelijke partners ter voorbereiding op de uitvoering van het voorzieningenprogramma.

4.3.3.2 Veranderopgave in beeld

4.3.4 Kunst & Cultuur

De volgende constatering zijn van belang vanuit de sector kunst en cultuur:

- Verbinding leggen tussen cultuur, economie en toerisme – Dit past in de strategische visie.
- Toekomstig cultuurbestuur creëren: de focus is sterk op jongeren gericht en minder expliciet op senioren, dat is wel de sterkst groeiende doelgroep. Opvallend is in dit kader ook: 'voorzieningen voor de jeugd in stand houden en volwassenen meer zelf laten bijdragen (Voorjaarsnota 2011)'.
- Er is een divers culturaanbod en dit moet meer samenhangend worden. Dat lijkt in de praktijk lokaal op zijn retour (Coalitieakkoord 2010-2014, Lenteakkoord 2016-2018).
- Het streven "Met activiteiten Brede School de deelname aan culturele en sportactiviteiten bevorderen" staat onder druk door de 0-lijn op subsidies.
- Het verbinden van cultuur en economie (toerisme) komt vaak terug in visiedocumenten. Wordt hier ook genoeg aandacht aan besteed/navolging aan gegeven?
- Culturaanbod met alle partijen gezamenlijk uitdragen betekent niet ieder voor zich. Dat verhoudt zich nog niet optimaal in de praktijk.
- Plan is subsidie blijven verstrekken, specifiek voor de jeugd. Dit is enigszins in strijd met de vergrijzing. Daarnaast zou te verwachten zijn dat subsidies juist teruggebracht kunnen worden als er minder jeugd is en meer wordt samengewerkt met private partijen.
- Handhaven van drie bibliotheekvoorzieningen: dit is nu een contractuele verplichting. In de toekomst kan het accommoderen van de bibliotheekvoorzieningen mogelijk meer in relatie gebracht worden met nut en noodzaak, o.a. in verband met de digitalisering.
- Subsidieregeling voor nieuwe initiatieven: Draagt dit bij aan het aanbrengen van meer samenhang of juist meer diversiteit? Er is al een breed en gevarieerd aanbod.
- Activiteiten inpassen onder paraplu Heerlijkheid Castricum; Verbinding leggen met www.beleef_Castricum.nl → samenwerkingsinitiatieven, dat past goed bij de structuurvisie en het nastreven van meer samenhang.

Vanuit het Platform Cultuur wordt meegegeven met de uitgesproken ambitie van de gemeente op het gebied van kunst en cultuur het huidige budget verruimd moet worden en de huidige subsidievoorwaarden heroverwogen moeten worden. Verder heeft het Platform Cultuur tijdens een recente presentatie van haar evaluatie en aanbevelingen in de gemeenteraad van Castricum (9-2-2017) aangegeven dat kunst en cultuur in de huidige tijd diverse waardevolle functies hebben. Zij spreken de wens uit dat "het Programma Publieke Bekostiging er niet toe leidt dat kunst en cultuur uitsluitend worden afgerekend op hun nut voor het maatschappelijk welzijn. Dat zou tot een onwenselijke verschraving leiden. Kunst en cultuur kunnen ook belangrijk zijn vanwege hun innovatieve karakter, economische effecten en een bijdrage aan een betere culturele profilering van de gemeente Castricum in de regio".

Verder merkt het Platform op dat de missie en de visie die in de strategienota en de cultuurvisie nog relatief algemeen zijn en er geen uitgesproken eigen identiteit uit naar voren komt. Het Cultuur Platform heeft in haar evaluatie een voorzet gegeven voor een nieuwe missie en visie als startpunt voor o.a. een nieuwe cultuurnota.

4.3.5 Onderwijs

De bevindingen uit de analyse de sector onderwijs zijn:

- Meer Brede Scholen wordt al sinds 2012 genoemd als speerpunt. Inmiddels is er één open en één in ontwikkeling. Andere nieuwe Brede Scholen zijn vooralsnog niet voorzien. Dit past bij de bevolkingsontwikkeling, maar niet bij de visie/ambities. Waarom was dit in eerste instantie een ambitie? Er werd niet uitgegaan van brede school in stenen, maar meer in samenwerkingsverband.
- Drie basisscholen die onderdeel uitmaken van de brede school ontwikkeling plegen inzet op het overbruggen van hun verschillende achtergronden.
- In het implementatietraject is aandacht voor de onderlinge communicatie en afstemming tussen de drie schoolbesturen.
- Eén van deze drie scholen is de Klimop, waarvan in 2012 verwacht werd dat haar leerlingenaantal onder de opheffingsnorm zou komen. In het IHP 2017-2021 worden mogelijk voorstellen gedaan voor integratie in een samenvoegingsproject.
- In het IHP Onderwijs van 2012 werd gesteld dat het aantal leerlingen drastisch af zou nemen, maar één van de scholen heeft behoefte aan drie extra lokalen. Hier ligt een toename van woningen en gezinnen in Dijk en Duin aan ten grondslag

4.3.6 Welzijn

Uit de analyse van de sector welzijn komt naar voren dat:

- Twee belangrijke factoren komende jaren: 1) Benodigde transformatie binnen het Sociaal Domein en 2) de ambtelijke fusie van de BUCH-gemeenten, dit geldt ook voor onderwijs.
- Huidige versie van het beleid is gebaseerd op de leerpunten van afgelopen tijd, waarin de gemeente voor het eerst verantwoordelijk was voor jeugdzorg, ondersteuning bij werk en inkomen voor mensen met arbeidsvermogen en het bieden van zorg aan langdurig zieken en ouderen.
- Verbinding tussen de verschillende domeinen, wat zich vertaalt in integraal werken en maatwerk, is een uitgangspunt. *"De verschuiving van de grote hoeveelheid taken binnen het sociaal domein naar gemeenten geeft ons de kans om integraler te gaan werken."* Dit geldt voor alle werkgebieden. Er is in eerste instantie focus gelegd op werk/inkomen/ WMO en jeugd. De tijd is nu rijp voor verbinding met sport, kunst & cultuur.
- Ook binnen deze sector is er de wens dat de gemeente een rol speelt bij het faciliteren en stimuleren van ontmoetingen tussen verschillende partijen. De wens van inwoners is dus dat de gemeente op dit gebied faciliteert in plaats van regisseert. Dat geldt ook voor het stimuleren van nieuwe initiatieven en experimenten waar inwoners en organisaties zelf mee komen.
- Mantelzorgers worden al door de gemeente ondersteund o.a. met onderlinge kennisuitwisseling (faciliterend).
- Inwoners die ondersteuning ontvangen vanuit de participatiewet worden gevraagd wat zij terug kunnen en willen doen voor de samenleving (in sommige gemeenten reeds verplicht gesteld).
- Sociaal teams worden geschoold in motiverende gesprekstechnieken en om netwerken van inwoners te helpen ontwikkelen. Dat kost geld. Hoe wordt de effectiviteit hiervan gemeten?
- De gemeente gaat meer (geld) inzetten op preventie om te zorgen dat er uiteindelijk minder geld nodig is voor langdurige oplossingen achteraf. Dit kan worden gemonitord en geëvalueerd op basis van werkelijke resultaten op jaarbasis.
- Sterk: Beleidsstukken zijn voortaan 'actieplannen', die duidelijk aangeven hoe beleid bijdraagt aan uitgangspunten/speerpunten en wat er nodig is om dat te bereiken.
- Voorbereidingsgroepen die een actieplan op moeten stellen moeten integraal worden samengesteld en dus bestaan uit ambtenaren vanuit verschillende welzijnsdisciplines, zo stelt het Integraal beleidskader sociaal domein. Waarom niet ook ambtenaren uit de andere sectoren om sector-overstijgend werken in de hand te spelen?
- In 2016 is ervoor gekozen om actieplannen te maken voor de onderwerpen: Vrijwilligers, Mantelzorg, Preventie, Minima en financiële zelfredzaamheid, Participatie en Nieuwkomers. Mantelzorg, Minima en Participatie lijken onontkoombaar gezien de ontwikkelingen in de maatschappij. De andere onderwerpen en sectoren passen bij de speerpunten uit de Structuurvisie en andere beleidslijnen? In de zin dat ingezet wordt op preventie, ter voorkoming van duurdere zorg.
- Nu de beleidslijnen BUCH-breed zijn opgesteld zit de 'couleur locale' in sociaal domein:
 - hetzelfde toegangsmodel Sociaal Domein, voor een brede integrale toegang dichtbij de inwoners. De vier BUCH-gemeenten delen dit sinds 2014;
 - de sociaal teams die hiertoe in elke gemeente zijn opgericht en in 2015 van start zijn gegaan.

4.3.7 Sport

Bevindingen m.b.t. sportaccommodaties:

- Fusie 2002: Veldhuren van grasvelden zijn toen geharmoniseerd, overige huren niet. De onderhoudsafspraken over de grasvelden verschillen wel weer. De vragen reesteren nog: wat zijn de lastigheden bij het harmoniseren hiervan? En in het harmoniseren van de sporthallen, zowel publiek als particulier.
- Door geen subsidie te verstrekken aan de sporthallen, waardoor zij hoge huren moeten vragen, creëert de gemeente haar eigen leegstand in sporthallen.
- De Enterij concurreert nu feitelijk met De Bloemen: De één krijgt wel geld van de gemeente en de ander niet, waardoor de één hogere tarieven moet vragen. Dat kan niet de bedoeling zijn van het subsidiebeleid van de gemeente. Eén en dezelfde exploitant voor alle drie de sporthallen zou ideaal zijn om dit soort situaties te voorkomen.
- Streven is om zoveel mogelijk losse gymzalen af te stoten.
- Er wordt nog onderzocht of de nieuwe Brede School haar bewegingsonderwijs zal huisvesten in De Bloemen

- Lichtmasten zijn deels gemeente-eigendom. Het is raadzaam dit volledig in kaart te brengen en goed oordacht om te gaan met 'in gebruik geving' in relatie tot het BTW-Sportbesluit.
- Het aanbod aan sporthallen is ruim. In Castricum zijn er drie op 36.000 inwoners wat bijdraagt aan maatschappelijk rendement, maar relatief 'duur' is. Een gehanteerde norm is 1 op 20.000²⁴. Echter, dit zegt niets over de lokale benutting en gemeentelijke visie op kern specifieke voorzieningen voor ontmoeting, ontspanning gezondheid, sporten en beweging.
- Het Bonhoeffer College heeft nu gymnastiek bij het kunstgrasveld van de hockeyclub, maar fiets op weg daarnaartoe langs Vitesse. Er wordt gekeken of ze daar terecht kunnen.
- Tennisaccommodaties zijn regelmatig in erfpacht of in recht van opstal aan verenigingen uitgegeven. Zij dragen zelf zorg voor onderhoud- en vervangingsinvesteringen van de toplaag, inrichting, clubhuis en kleedkamers. In de overige gevallen van sportverenigingen is de gemeente in de regel eigenaar van de grond en de velden. De clubgebouwen en kleedkamers worden steeds vaker overgedragen aan buitensportverenigingen. Hierbij spelen diverse factoren een rol, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving voor het kunnen toepassen van het BTW-Sportbesluit.

²⁴ Planologisch kengetal zoals o.a. door Mulier Instituut is toegepast is 1:ca. 20.000 (Draagvlakmethode in de visies 'Ruimte voor Sport' voor o.a. Utrecht & Groningen)

5 – Toetsing met partners en verenigingen

5.1 Inleiding

Na de inventarisatie is het huidige beleid geanalyseerd en getoetst aan de toekomstvisie van gemeente Castricum. Vervolgens is de informatie getoetst met 'het veld', oftewel: de partijen die onder de verschillende sectoren vallen. In het kader van deze toetsing zijn voor de sectoren Welzijn, Sport en Kunst & Cultuur in totaal drie bijeenkomsten georganiseerd. De toetsing met de sector Onderwijs vond plaats in combinatie met een bijeenkomst over de actualisering van het IHP Onderwijs. Tijdens bijeenkomsten zijn vertegenwoordigers van de verschillende sectoren geïnformeerd over het doel van het Programma Publieke Bekostiging en de procesgang, alsook over de bevindingen uit de inventarisatie- en analysefase. Vervolgens zijn zij op een interactieve manier aan de slag gegaan met het benoemen van goede aspecten en verbeterpunten in de huidige situatie met betrekking tot hun cluster en zijn de aanwezigen om hun mening gevraagd over een aantal relevante stellingen. Tot slot hebben de deelnemers van de sessie steeds aangegeven wat de gemeente in 2030 volgens hen nog wel moet doen en waar zij zich niet meer mee bezig zou moeten houden. De belangrijkste punten die naar voren zijn gekomen uit de toetsing staan in dit hoofdstuk beschreven.

Tijdens het interactieve deel van de bijeenkomst zijn de genoemde positieve punten en verbeterpunten telkens onderverdeeld in vier categorieën. Voor de sector Sport waren deze categorieën: Accommodaties, Beheer & Exploitatie, Tarieven & Subsidies en Uitvoering. Voor de overige sectoren waren dit Accommodaties, Tarieven & Subsidies, Visie & Beleid en Samenwerking. Ook de wensen/ behoeften voor 2030 zijn onderverdeeld in deze categorieën. Bij onderwijs is dit algemener gesteld als onderdeel van de toekomstvisie op huisvesting en samenwerking.

5.1.1 Sport

Uit de bijeenkomst met de sector Sport kwam naar voren dat verenigingen en partijen het liefst zien dat elke kern zijn eigen basisfuncties behoudt. Het gaat hier dan om buitensportvoorzieningen, een ontmoetingspunt en basisonderwijs inclusief binnensportruimte. Een goed voorzieningenaanbod wordt van belang gevonden. Ten aanzien van een kostprijsgeoriënteerd tarievenstelsel hebben de aanwezigen opgemerkt dat het al dan niet invoeren hiervan gebaseerd moet zijn op de doelstellingen: Wat ligt aan deze maatregel ten grondslag? En wat willen we bereiken: Transparantie, gelijkheid of bezuinigingen? Daarnaast moet duidelijk zijn wat wel en niet onder een dergelijk stelsel valt. Verder gaven de sportverenigingen aan eventueel wel voort te kunnen bestaan zonder jeugdsubsidies of andere kleine subsidies, maar absoluut (financiële) steun nodig hebben van de gemeente op het gebied van onderhoud van de accommodaties. Hierbij werd echter opgemerkt dat het zonder jeugdsubsidie wel lastig wordt voor minder rijke ouders om hun kind de mogelijkheid te bieden om te sporten, terwijl voldoende beweging juist de komende jaren een belangrijk speerpunt moet zijn. Ook werd tijdens de bijeenkomst meermalen benoemd dat er een continuïteitsprobleem lijkt te zijn als het gaat om beleid, mogelijk door de wisseling van de Raad. Een besluit om een sportaccommodatie nieuw te bouwen of niet moet gebaseerd worden op de doelstellingen die zijn vastgesteld omtrent sport en duurzaamheid, niet op financiële kaders.

De belangrijkste verbeterpunten die de sector Sport heeft meegegeven voor de huidige situatie zijn het optimaliseren van de benutting van sportaccommodaties, communicatie met/ zichtbaarheid van de gemeente, de niet transparante en buitenproportionele huurstijgingen, het wegvallen van een deel van de jeugdsubsidie en de verdeling van subsidies (waarbij beter rekening kan worden gehouden met de situatie per vereniging). De sector Sport is over het algemeen tevreden over de beschikbaarheid, kwaliteit en spreiding van de accommodaties, het onderhoud en de accommodatiekosten. Met het oog op 2030 ziet de sector Sport graag het accent op bewegen in de openbare ruimte, een lichte ondersteuning op het gebied van basisaccommodatie en vooral aandacht voor het efficiënt bundelen van voorzieningen per kern. Daarnaast verdient het verbinden van sport en onderwijs meer aandacht, moeten tarieven en subsidies transparanter en specifiekere worden en moet voor alle doelgroepen een breed, betaalbaar sportaanbod blijven. Bewegen moet centraal staan, niet de financiën erachter.

Het Platform Sport heeft in de sportvisie aangegeven meer, maar vooral in een veel eerder stadium betrokken te willen worden bij de ontwikkelingen in de sport. Zowel op het gebied van de accommodaties, als op het gebied van beleid.

5.1.2 Welzijn

De sector Welzijn geeft aan dat als de nullijn in subsidies behouden blijft, veel instellingen niet kunnen voortbestaan. Dit komt met name doordat de 'klant' van welzijnsinstellingen over het algemeen weinig te besteden heeft en er dus weinig extra inkomsten gegenereerd kunnen worden door tarieven te verhogen of extra betaalde diensten aan te bieden. Binnen deze sector heerst de overtuiging dat de gemeente beter 'met een schone lei kan beginnen' waar het subsidies aangaat. Dus ook opnieuw moet bekijken wat precies wel en niet gesubsidieerd zou moeten worden. Samenwerking onderling kan een oplossing zijn. Hierbij spelen volgens de sector Welzijn couleur locale, bestaansrecht en emotie een rol. Dat bemoeilijkt het proces en is de afgelopen periode vaak de reden geweest voor instellingen om af te zien van een eventuele fusie. Daarnaast kan het te veel centraliseren van bijvoorbeeld jongerenvoorzieningen leiden tot een uitstroom van leden in verband met verminderde bereikbaarheid.

Samenwerking is er al, maar voor samengaan is het nog te vroeg. Er zijn al voorbeelden te noemen van sector-overstijgende samenwerking, namelijk: het lesgeven over mantelzorg op middelbare scholen, snuffelstages, locatiegebruik, groepsbegeleiding, scouting op scholen en het begeleiden/signaleren van kinderen en jongeren met een ontwikkelingsstoornis. Wel wordt opgemerkt dat deze vorm van samenwerken complexer is voor meer specifieke welzijnssegmenten. Er zijn zelfs voorbeelden van initiatieven die meer dan sector-overstijgend zijn, doordat ze het bedrijfsleven proberen te betrekken. In toenemende mate werken met vrijwilligers is een andere optie om kosten te drukken, maar volgens de vertegenwoordigers van Welzijn moet niet vergeten worden dat vrijwilligers nog steeds geld kosten, bijvoorbeeld door onkostenvergoedingen. De sector Welzijn is het er unaniem over eens dat er een kostprijsgeoriënteerd tariefstelsel moet worden ingevoerd. Ook vinden zij dat het zoveel mogelijk benutten van leegstaande gebouwen iets 'voor iedereen' is. Volgens enkele vertegenwoordigers worden sommige welzijnsaccommodaties momenteel slechts voor 50% benut. Aantrekkelijk blijven qua welzijnsaanbod is de verantwoordelijkheid van de gemeente, dus het stimuleren van een verscheidenheid aan voorzieningen ook.

Wat verder opvalt is dat de sector Welzijn niet of nauwelijks bekend is met het nieuwste beleidsdocument, hoewel dit document zou zijn opgesteld in samenwerking met diverse betrokkenen. Kijkend naar de huidige situatie is de sector Welzijn vooral blij met de wijkgerichte inloop voor ouderen, de mogelijkheid om onder te huren bij bijvoorbeeld scholen, de huidige subsidiehoogte, het groeiende aantal samenwerkingsverbanden en het feit dat samenwerken gestimuleerd wordt door de gemeente. Verbeterpunten hebben veelal betrekking op de benuttingsgraad van accommodaties, de nullijn in subsidies ten overstaan van stijgende kosten en het niet transparant zijn van tarieven en subsidies, het betrekken van welzijnsinstellingen bij het opstellen van beleid en het als gemeente faciliteren van communicatie over waar burgers terecht kunnen voor hulp. De sector Welzijn zou graag zien dat de gemeente in 2030 samenwerking nog meer bevordert, zowel tussen instellingen onderling als tussen instellingen en de gemeente. Beleid moet in 2030 transparant zijn en 'van iedereen'.

5.1.3 Kunst & Cultuur

Vanuit de sector Kunst & Cultuur wordt aangegeven dat het behoud van de nullijn voor subsidies voor veel verenigingen geen probleem zou vormen, aangezien zij al geen subsidie meer ontvangen. Dit geldt echter niet voor instellingen als de bibliotheek en Toonbeeld, die nog wel gesubsidieerd worden. Voor hen zou het behoud van de nullijn het einde betekenen, tenzij de huren niet meer omhoog zouden gaan. Enkele verenigingen geven aan dat de gekorte subsidie hen dwarszit in het aangaan van samenwerkingen met andere verenigingen doordat geld de hoofdrol speelt in plaats van synergie. En dat terwijl samenwerking lang niet altijd geld oplevert: Meestal hebben beide partijen Niet veel geld te besteden.

Een andere belangrijke reden om niet voor samenwerking te kiezen is dat partijen in het verleden een negatieve ervaring hebben gehad: Nadat de samenwerking bekend was geworden bij de gemeente, werd één van beide partijen gekort op subsidie. Dit geeft een verkeerd signaal af en zou in het vervolg ook niet meer moeten gebeuren, vindt de sector Kunst & Cultuur. Daarnaast moet de gemeente zelf het goede voorbeeld geven door samen te werken met partijen, zodat instellingen zelf ook actiever op samenwerkingen uit gaan. De vertegenwoordigers hebben aangegeven dat er soms al wel sprake is van sector-overstijgende samenwerking, bijvoorbeeld tussen de bibliotheek en het onderwijs en bij de Tuin van Kapitein Rommel (BSO, ouderen, kunst en cultuur, welzijn, onderwijs), maar dat er altijd ruimte is voor verbetering op dit vlak. Dat geldt ook voor optimalisatie van de benutting van ruimtes.

Verbeterpunten liggen volgens de sector Kunst & Cultuur met name in de transparantie van beleid. De gemeente mist een duidelijke visie en daardoor gaat veel geld en tijd verloren. Deze sector geeft, net als de sector Welzijn, aan het huidige beleid niet of nauwelijks te kennen. Daarnaast zijn andere nationale richtlijnen zoals het Ringenmodel van de VNG onbekend bij deze groep. Verder vindt deze sector dat beheer en visie op de accommodaties erg aan de markt wordt overgelaten en is zij ontevreden over de onduidelijkheid en onzekerheid over subsidies. Veel partijen geven aan de mogelijkheid/procedure tot het ontvangen van subsidie niet eens te kennen. De aanwezigen geven aan tevreden te zijn met de beschikbare accommodaties, de al bestaande samenwerkingen met de gemeente en tussen verenigingen onderling en evenementensubsidies. Men vindt dat de gemeente zich in 2030 niet meer bezig moet houden met 'eigen' accommodaties voor elke vereniging en leges/kosten voor culturele evenementen.

In plaats daarvan moet de gemeente inzetten op multifunctionele accommodaties per kern, een subsidiestelsel waarin subsidies 'verdiend' kunnen worden, transparant beleid, het aantrekken van jongeren en vrijwilligers en een nauwere samenwerking tussen cultuurinstellingen onderling en tussen de sectoren Kunst & Cultuur en Onderwijs.

5.1.4 Onderwijs

Voor de sector Onderwijs wordt het Integraal Huisvestingsplan 2017-2022 in juni 2017 afgerond. Hierbij wordt gekeken naar trends en ontwikkelingen op demografisch gebied en binnen het onderwijsveld en wordt daarnaast ook rekening gehouden met de staat van de verschillende beschikbare accommodaties. In november 2016, januari en maart 2017 zijn er bijeenkomsten geweest met een vertegenwoordiging van de sector Onderwijs om te praten over deze onderwerpen. Tijdens deze bijeenkomsten is ook aandacht besteed aan de visie van deze sector op Publieke Bekostiging. Zo zullen zij onder andere gevraagd worden naar hun mening over het clusteren van bewegingsonderwijs in sporthallen, samenwerkingen met de andere drie clusters en het huisvesten van maatschappelijke activiteiten in vrijgekomen leslokalen.

5.2 Conclusies

Op basis van bovenstaande kunnen een aantal hoofdconclusies getrokken worden:

5.2.1 Procesmatige conclusies:

- Beleidsaanwezigheid heeft in de meeste gevallen niet geleid tot bekendheid met dat beleid. Er is weinig besef of praktische beleving van het beleid of de effecten in het Castricumse bij de vertegenwoordigers uit het maatschappelijke veld.
- Het opmaken, vaststellen en continu actief communiceren van het beleid, uitvoeringsprogramma en de wijze waarop dat bekostigd wordt is aan aandachtspunt.
- De band tussen het maatschappelijke veld - verenigingen, organisaties en instellingen - en de gemeente is voor verbetering vatbaar. Bij relatieve tevredenheid over accommodaties en gebruik, resteert vooral een financiële subsidierelatie. Het subsidiestelsel is gedateerd, weinig transparant en draagt niet bij aan het vertrouwen tussen het maatschappelijke veld en de gemeente, als ook onderling tussen organisaties.
- Het wordt gewaardeerd als de gemeente zich zichtbaar opstelt, onder de mensen is en partijen en verenigingen betreft bij het opstellen van beleidslijnen.

5.2.2 Inhoudelijke conclusies:

- Visie en beleid in het algemeen, en in het bijzonder dat omtrent tarieven en subsidies, moet transparanter worden;
- Multifunctionele, betaalbare accommodaties per kern hebben bij alle sectoren de voorkeur;
- Samenwerking wordt belangrijk gevonden, zowel binnen als tussen sectoren. Het is wenselijk dat de gemeente een rol speelt in het stimuleren ervan;
- De nullijn van subsidies kan voor veel partijen de ondergang gaan betekenen als de kosten ondertussen door blijven stijgen;
- Er is draagvlak voor het herzien van de subsidieverdeling en het afstemmen van subsidies op de specifieke situatie en maatschappelijke bijdrage van partijen;
- Het herzien van de subsidieverdeling zou eerder gebaseerd moeten zijn op het creëren van een gelijk speelveld.
- Er is draagvlak voor het invoeren van een kostprijsgeoriënteerd tarievenstelsel;
- De maatschappelijke bijdrage van een vereniging, organisatie of instelling is in principe zijn bestaan. Het aanbod van de vereniging, organisatie of hangt af van factoren zoals: de hoogte van de tarieven, verkregen subsidie, mogelijkheid tot gebruik van de accommodatie enz.

6. Bijlagen: demografie, Cultuur, Onderwijs, SMART

B6.1 Demografische ontwikkeling Castricum

Huidige situatie

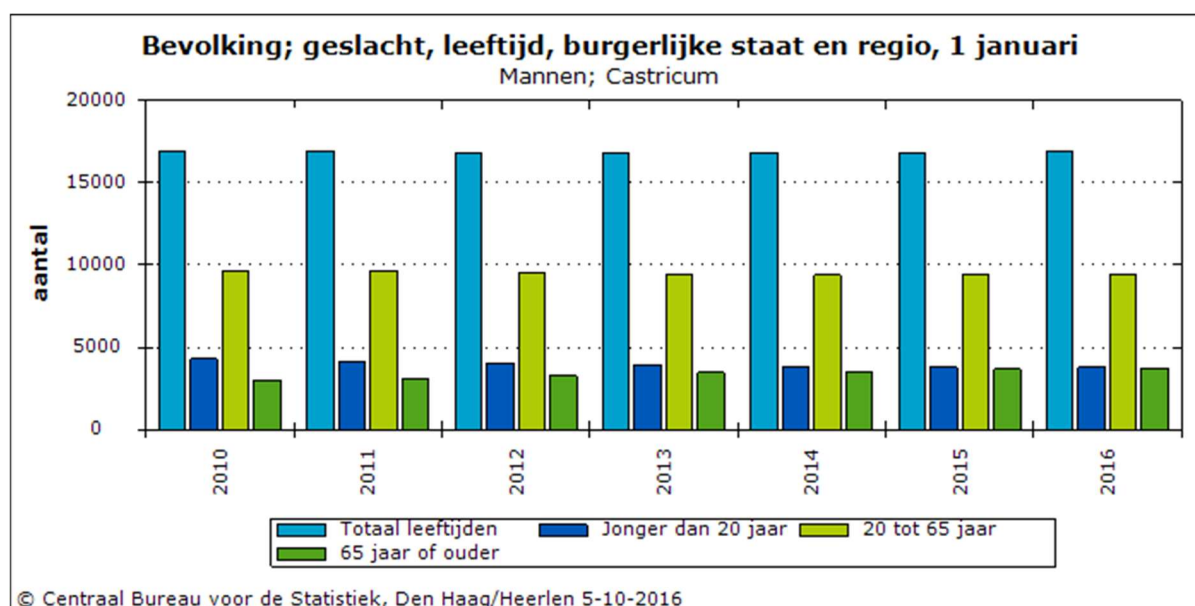
Gemeente Castricum had op 1 april 2016 34.741 inwoners. In oktober 2016 maakte de gemeente bekend 35.091 inwoners te hebben. In onderstaande tabel zijn o.a. de bevolkingsgegevens per 1 januari 2016 per kern te zien, inclusief de ontwikkeling vanaf het jaar 2008.

Aantal inwoners gemeente Castricum

1 januari	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Akersloot	4.888	4.904	4.858	4.889	4.876	4.868	4.923	4.938	4.953
Bakkum	3.050	2.895	2.844	2.853	2.824	2.889	2.932	2.911	2.973
Castricum	19.578	19.539	19.618	19.655	19.762	19.775	19.739	19.779	19.783
Limmen	6.915	6.847	6.797	6.840	6.846	6.893	6.886	6.948	6.841
de Woude	173	176	171	165	166	168	172	163	155
Totaal	34.604	34.361	34.288	34.402	34.474	34.593	34.652	34.739	34.705

25

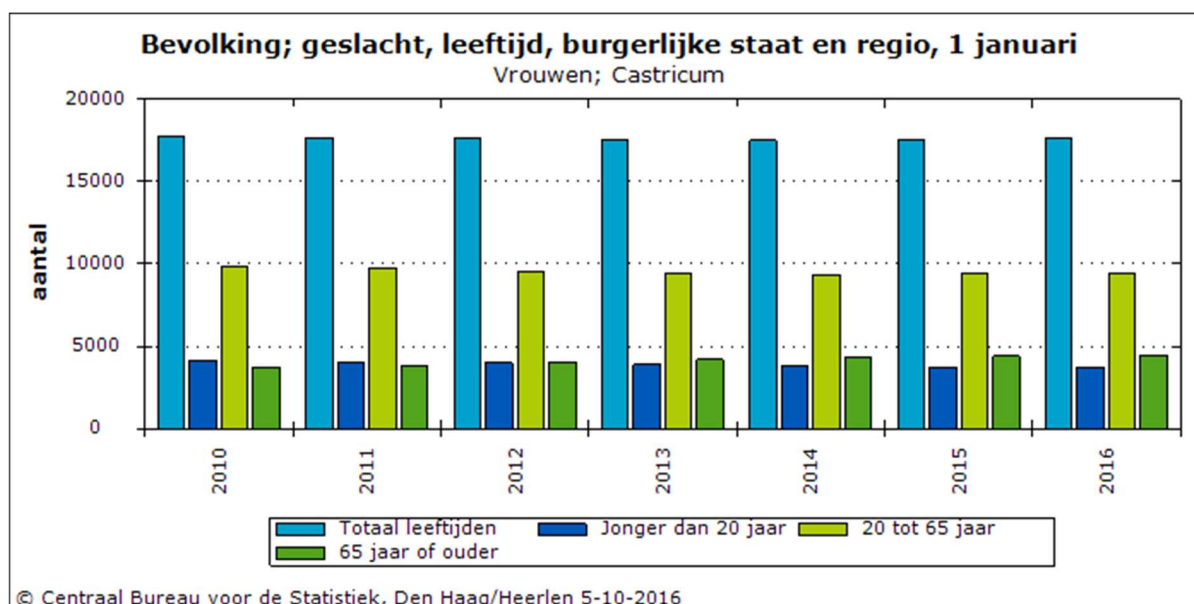
De verdeling tussen mannen en vrouwen is in Castricum vrijwel gelijk (momenteel ongeveer 49% mannen om 51% vrouwen). In onderstaande grafieken wordt de bevolkingsontwikkeling van Castricum van de afgelopen jaren weergegeven, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd. Hieruit valt op te maken dat Castricum de afgelopen jaren te maken heeft gehad met vergrijzing, met name onder de vrouwelijke bevolking, en een lichte afname van de werkende bevolkingsgroep. Ook valt af te lezen dat Castricum de afgelopen 15 jaar een zeer stabiel inwoneraantal heeft gehad.

26

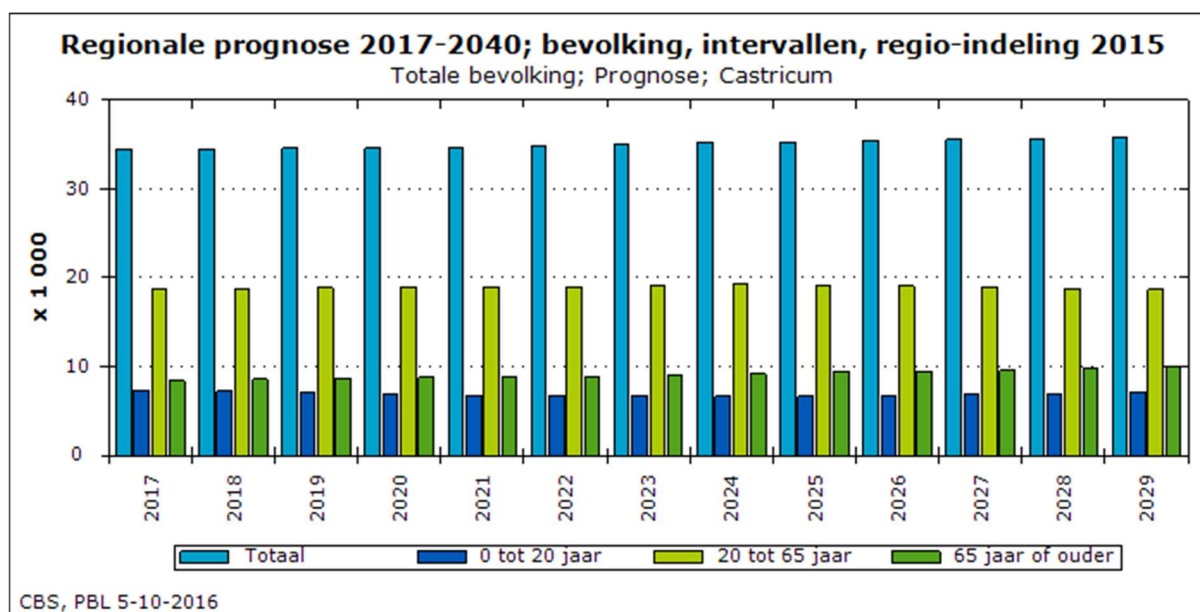
²⁵ Bron: www.castricum.nl/wonen/castricum-in-cijfers

²⁶ Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016

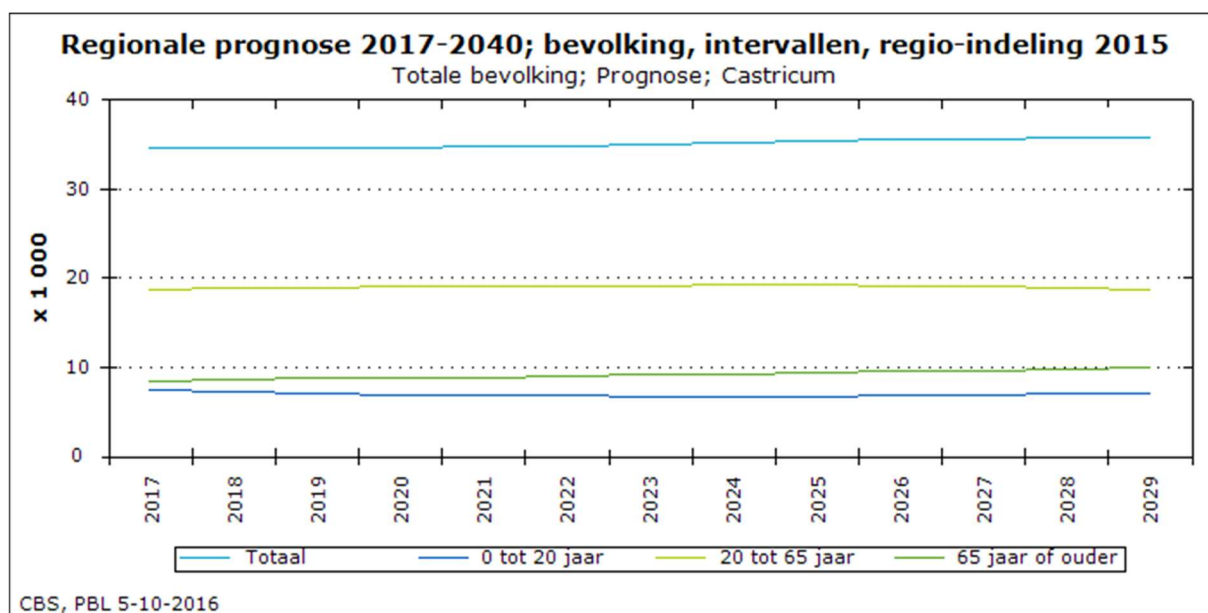

Prognose

Hoewel de gemeente Castricum voor komende 15 jaar wederom een redelijk stabiel inwoneraantal verwacht, is in de structuurvisie 2030 ook een verschuiving van jong naar oud geconstateerd door ontgroening en vergrijzing. Uit onderstaande prognoses van het CBS blijkt dat die afname in geboortes ongeveer zal duren tot 2020; daarna is het geboorteaantal tot 2027 gelijk, om vervolgens met eenzelfde snelheid te stijgen als het aantal ouderen. Tijdens de daling en stagnatie van het geboortecijfer zal het aantal 65-plussers blijven stijgen. Het aantal 20-65-jarigen zet vanaf 2024 een aanhoudende, dalende lijn in. Volgens de Structuurvisie kan Castricum in 2030 op 35.000 inwoners rekenen, volgens deze prognoses zijn dat er ongeveer 36.500.

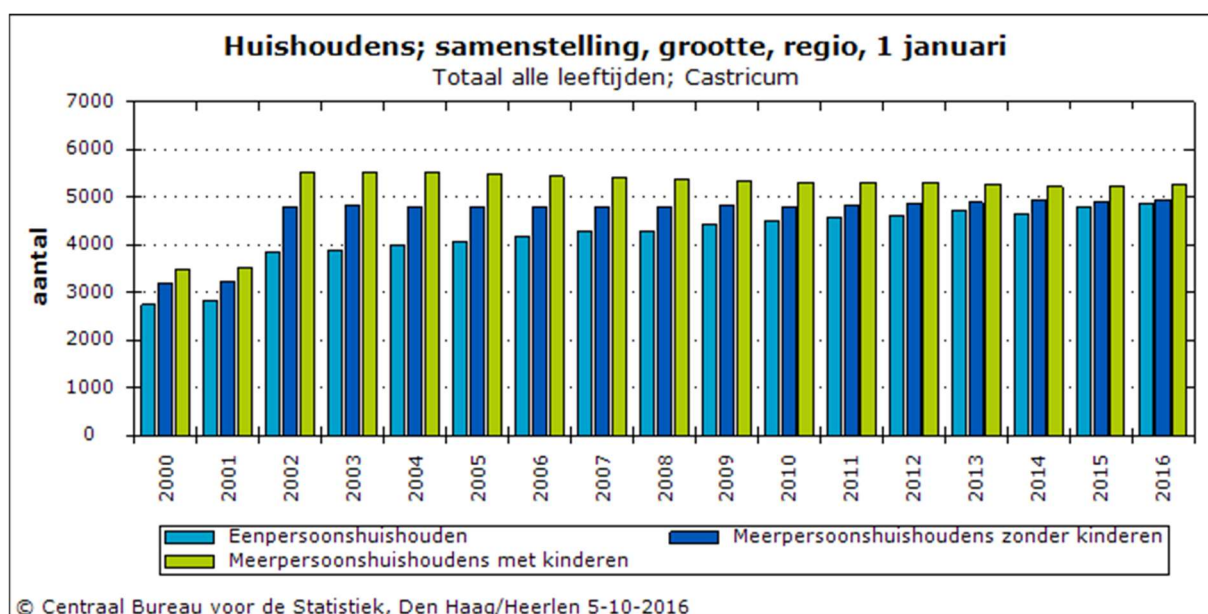
27

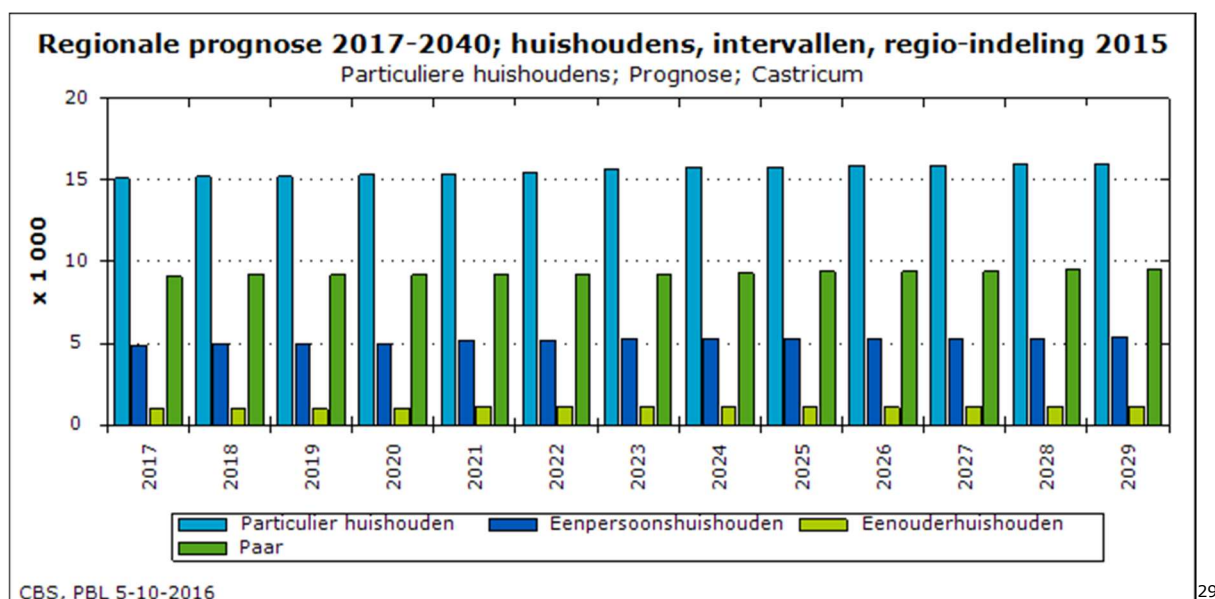

28

Huishoudenontwikkeling

De afgelopen jaren is het aantal huishoudens in Castricum stabiel geweest en de verwachting is dat dit zo blijft. Wel is in de afgelopen jaren een lichte daling te noteren in het aantal huishoudens met kinderen, een ontwikkeling die samenhangt met bovengenoemde verschuiving van jong naar oud.

29

Bevolkingssamenstelling

Het aantal mannen en vrouwen is in Castricum vrijwel gelijk, zoals te zien is in de grafieken op de vorige pagina's. De groep inwoners tussen de 20 en 65 jaar is het grootst, deze groep bestaat uit ruim 50% van het totale aantal inwoners. Daarna volgen de ouderen vanaf 65 jaar, dit is ongeveer 25% van de bevolking. Tot slot volgt de groep jongeren tot 20 jaar. Deze verdeling zal de komende jaren grofweg gelijk blijven. In 2040 zal de grootste groep inwoners uit mannen van 40-50 jaar bestaan.

In Castricum bestaat maar een relatief klein deel (ongeveer 10%³⁰) van de bevolking uit inwoners met een migratieachtergrond. De verschillen in aantallen allochtonen per wijk of kern zijn verwaarloosbaar, afgezien van het gebied rondom Bakkum richting Duin en Bosch en Castricum aan Zee. In dit gebied ligt het percentage allochtonen tussen de 10% en 30%.³¹ Vooral het laatste jaar heeft Castricum te maken met een toename van het aantal nieuwkomers. Dit zal onder andere invloed hebben op de demografische ontwikkelingen en behoefte aan huisvesting.

Invloed van woningbouwprojecten op demografie

Woningbouwprojecten Zandzoom en Koningsduin zullen de komende jaren zorgen voor de aanwas van nieuwe inwoners van onder andere buiten de regio. Deze nieuwe aanwas zal naar verwachting de afname van het aantal inwoners door wegverhuizen en sterfte neutraliseren.

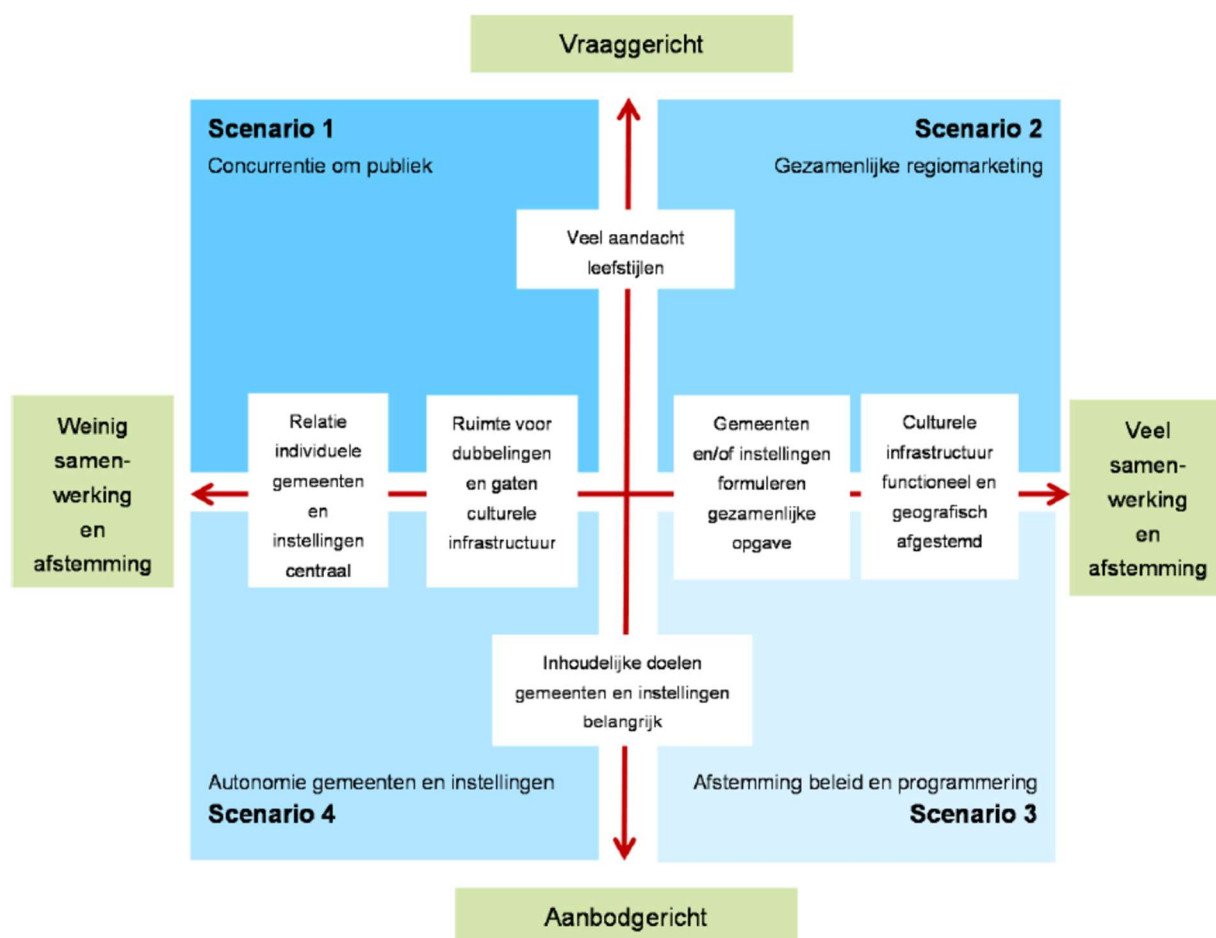
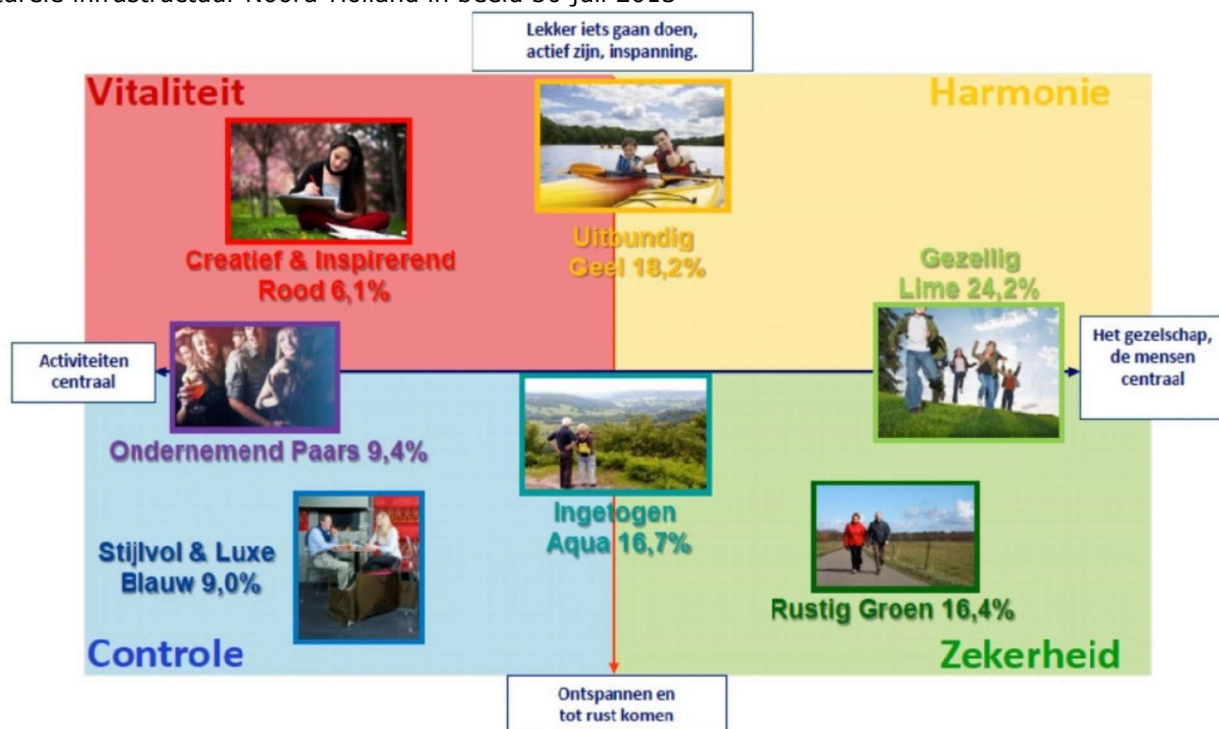
²⁹ Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016

³⁰ Bron: <http://www.rtlnieuws.nl/buurtfacts/opmerkelijk/inwoneraantal/noord-holland/castricum///bevolking-17-miljoen-castricum>

³¹ Bron: Locatiedata.nl

B6.2 Bijlage: Infrastructuur Kunst en cultuur

Culturele infrastructuur Noord-Holland in beeld 30 juli 2013

B6.3 Bijlage: Onderwijs

Reactie scholen ressorterend onder Stichting Flore binnen de Gemeente Castricum

De Kerkuil in Limmen

1. Ziet u mogelijkheden om samen te werken met organisaties uit de domeinen Cultuur, Welzijn en Sport?

Ja, heel veel mogelijkheden zelfs! We hebben contacten met Conquista (jeugdwerk, bv avondvierdaagse, kennismaking met bedrijven, etc.).

Sportverenigingen via combinatiefunctionaris, intensieve samenwerking met de bibliotheek (ook lees coördinatie dit jaar).

Toonbeeld (combinatiefunctie en huurt het lege lokaal aan de bibliotheek voor muzieklessen).

Logopedie (via gezondheidscentrum Limmen) fysiotherapie (idem) .

Buitenschoolse activiteiten als typelessen zijn mogelijk.

We werken met Stichting Forte aan een IKC.

We zijn een echte dorpschool. Dit betekent dat we zo mogelijk aan alle dorpsactiviteiten mee willen doen, denk aan Limmen Ludiek, bloemendagen. We besteden ook graag 'werk' uit aan bedrijven in Limmen. Voorbeeld is groep 8 die geen schoolreisje doet, maar een doe-denkdag via Rem Pronk.

Goede contacten met René Munsterman gemeente en wijkagent Pim van der Maas.

Opvoedsteunpunt in de school (GGD).

We werken dit jaar mee aan een buurtshow van stichting Welzijn (onderzoek onder kinderen van groep 7 over veiligheid, spelmogelijkheden en meer in het dorp).

2. Zo ja, op welke wijze?

Zie 1. Het hebben van een sterk nabij en betrokken netwerk is zeer waardevol!

3. Wat is er nodig om dat mogelijk te maken?

Het aanhouden van de combinatiefunctionarissen, de gymzaal is gedateerd en ligt ver van de school (het zou fijn zijn als dit dichterbij zou kunnen worden gerealiseerd) In ons pand missen we een kookmogelijkheid, terwijl we kinderen dat wel zouden willen meegeven als voorbereiding op de maatschappij.

Op termijn zal de school flink krimpen. Dat geeft mogelijkheden om bijvoorbeeld op deze locatie aanpassingen te doen (bijvoorbeeld om andere organisatievormen van onderwijs mogelijk te maken)

We hebben zorg over het voortbestaan van de bibliotheek in Limmen, maar wij kunnen echt niet zonder!!

De Brug in Akersloot

1. Ziet u mogelijkheden om samen te werken met organisaties uit de domeinen Cultuur, Welzijn en Sport?

Ja. Dit doen we al d.m.v. de combinatiefunctionaris. We werken samen met Toonbeeld, Bibliotheek en Sportservice.

2. Zo ja, op welke wijze?

Door mee te doen met Cultuurverhaal, een project in samenwerking met Toonbeeld. Verder gaan we hoogstwaarschijnlijk een cultuur coördinator opleiden met behulp van Toonbeeld. Verder zijn we in gesprek met de bibliotheek over het inzetten van een leescoördinator van de bieb. En geeft een docent van Sportservice 1x per week les aan de groepen 3 t/m 8.

3. Wat is er nodig om dat mogelijk te maken?

Een duidelijke visie van de gemeente voor de komende jaren over de combinatiefunctionaris. We investeren zelf ook in tijd en geld. We zijn bezig de inzet van de combinatiefunctionarissen duurzaam te maken. Dus in plaats van projecten iets opzetten wat een onderdeel van de school wordt., waarbij de kennis en ervaring van de combinatiefunctionaris een belangrijke aanvulling is op het onderwijspakket. Daar is voor nodig dat we weten wat we in dit kader van de financiële ondersteuning van de gemeente kunnen verwachten. En dat is dan een uitwerking van de visie van de gemeente op de combinatiefunctionaris.

Het Kleurenorkest in Limmen

Nog geen reactie van de school(directie) ontvangen op de gestelde vragen.

B6.4 Bijlage: SMART maken van de uitvoeringsplannen

Jeugdbeleid Maatschappelijke effecten	Doel	SMART
Het uiteindelijke doel van het jeugdbeleid is te realiseren dat kinderen veilig en gezond opgroeien en dat zij zo zelfstandig deelnemen aan de maatschappij.	Aan de realisatie van deze maatschappelijke effecten (outcome) dragen naast de transitie en transformatie jeugdzorg ook andere beleidsterreinen bij, zoals het onderwijs en de terreinen die gezamenlijk de pedagogische civil society vormen – denk aan de sport-, cultuur- en vrijetijdssector. Het jeugdbeleid is breder dan alleen dat wat in de nieuwe Jeugdwet wordt geregeld. Niettemin is het aan te bevelen om ook in het kader van de transitie jeugdzorg maatschappelijke doelen te benoemen.	• stijging van het aandeel jeugdigen dat lid is van een vrijetijdsvereniging; • stijging van het aandeel jeugdigen dat vrijwilligerswerk doet; • stijging van het aandeel jeugdigen dat psychisch en fysiek gezond is; • stijging van het aandeel jeugdigen met een startkwalificatie; • daling van het aantal thuiszitters; • daling van het aandeel voortijdige schoolverlaters; • daling van het aandeel jeugdigen dat absoluut verzuimt in het onderwijs; • daling van het aandeel jeugdigen dat slachtoffer is van kindermishandeling / getuige is van huiselijk geweld; • daling van het aandeel jeugdigen dat in aanraking komt met politie als verdachte; • daling van aantal meldingen overlast door jeugd; • daling van het aantal gezinnen in armoede; • stijging van het aandeel inwoners dat vrijwillig actief is voor de jeugd.
Beleidsprestaties		
Om bij te dragen aan de realisatie van de maatschappelijke effecten wordt een andere werkwijze in de jeugdsector voorgestaan. Deze is gebaseerd op preventie en het uitgaan van de eigen kracht van jeugdigen, ouders en het sociale netwerk. Dit heeft tot doel meer te ontzorgen en minder snel te medicaliseren.	Kwetsbare kinderen dienen vroegtijdig hulp op maat te krijgen en er is integrale hulpverlening geregeld voor kwetsbare gezinnen. Centraal staat dat gemeenten voldoen aan de jeugdhulpplicht. De kaderstelling van de gemeenteraad zou zich ook op dit niveau van beleidsprestaties moeten richten: 1) hoe is te meten of er voldoende vroegtijdig wordt ingegrepen, 2) of dit inderdaad leidt tot ontzorging en demedicalisering en 3) of gemeenten daadwerkelijk voldoen aan hun jeugdhulpplicht?	• het aandeel ouders dat hulp ontvangt (in de eerste en tweede lijn) en daarover tevreden is en/of zich daardoor gesterkt voelt in hun opvoedingscompetenties; • het aandeel jeugdigen dat hulp ontvangt (in de eerste en tweede lijn) en daarover tevreden is en/of daarna zelfstandig verder kan; • het aandeel jeugdigen dat te maken heeft met een OTS-maatregel of voogdij; • het aandeel jeugdigen dat gebruik maakt van dure, specialistische zorg; • het bereik van de eerste lijn; • de bekendheid van de eerste lijn met het aantal klachten over jeugdhulp.